

Kovács András Péter

Médiaszabályozás Olaszországban

Budapest, 2007. október, 13. szám

ISSN 1788-134X
ISBN 978-963-87610-4-0

Kiadja az Alkalmazott Kommunikációtudományi Intézet
Budapest, 1021 Hűvösvölgyi út 95.
Felelős kiadó: Nahimi Péter igazgató
Borítóterv: Czakó Zsolt
Nyomdai munkák
Műegyetemi Kiadó
Felelős vezető: Wintermantel Zsolt
www.kiado.bme.hu

Tartalom

I. BEVEZETÉS.....	5
Földrajzi adottságok.....	5
Etnikai-kulturális-társadalmi tényezők.....	5
A szabályozás koherenciája.....	6
II. AZ OLASZ MÉDIARENDSZER KIALAKULÁSA.....	7
A gyökerek.....	7
A műsorszolgáltatás szabadsága.....	7
Növekvő piac, növekvő káosz.....	8
Konvergencia és digitalizáció.....	9
A Gasparri-törvény.....	9
III. AZ OLASZ MÉDIAPIAC.....	11
A televíziós szektor.....	11
Országos földfelszíni televíziózás.....	11
Helyi földfelszíni televíziózás.....	11
Digitális műsorterjesztés.....	12
Vezetékes műsorterjesztés.....	12
Műholdas műsorterjesztés.....	13
DVB-H.....	13
IPTV.....	13
A rádiószektor.....	13
IV. AZ OLASZ MÉDIA MŰKÖDÉSÉNEK ALKOTMÁNYOS KERETEI ÉS ALAPELVEI.....	14
A szólásszabadság az alkotmányban.....	14
A műsorszolgáltatás a médiatörvényben.....	14
Alapelvek.....	14
V. A KOMMUNIKÁCIÓ TARTALMA OLASZORSZÁGBAN.....	16
A médiaszektor szereplői.....	17
A vételkörzet.....	17
A műsorterjesztés módja.....	18
A műsorszolgáltatás jellege.....	18
INFORMÁCIÓS JELLEGŰ MŰSORSZOLGÁLTATÓ.....	20
A digitális kommunikáció kategóriái.....	21
VI. AGCOM – AZ OLASZ SZABÁLYOZÓHATÓSÁG.....	22
A tagok.....	22
Az AGCOM szervei.....	23
Az AGCOM hivatalának felépítése.....	23
Az elnök.....	23
AZ AGCOM feladat- és hatásköre.....	24
a) Az Infrastruktúráért és Hálózatokért Felelős Bizottság.....	24
b) A Szolgáltatások és Termékek Bizottsága.....	25
c) A Tanács (Il Consiglio).....	27
Az AGCOM kapcsolata más szervekkel.....	28
Együttműködés a kommunikációs és felhasználói szervezetekkel.....	28
Felhasználók Országos Tanácsa (Consiglio nazionale degli utenti).....	29
VII. AZ ENGEDÉLYEZÉS RENDSZERE OLASZORSZÁGBAN.....	30
Koncessziók.....	30
A műsorszórás.....	31
Földfelszíni analóg műsorszolgáltatás.....	31
Országos analóg televíziós földfelszíni műsorszolgáltatási koncesszió.....	31
A kérelem.....	31
A kérelem tartalma.....	32
A helyi televíziós földfelszíni műsorszolgáltatási koncesszió.....	33
A kérelem.....	34
A kérelmek értékelése.....	34
A koncesszió időtartama, megszűnés, elévülés.....	35

<i>A koncesszió megújítása</i>	35
<i>Az egyidejű műsorterjesztés engedélyezése</i>	35
<i>A földfelszíni digitális televíziós műsorszolgáltatás</i>	36
<i>A műholdas műsorterjesztés</i>	37
<i>A vezetékes műsorterjesztés</i>	38
VIII. AZ OLASZ KÖZSZOLGÁLATI AUDIOVIZUÁLIS SZEKTOR	40
<i>A közszolgálati műsorszolgáltatási szerződés</i>	40
<i>A RAI működése, szervezete</i>	41
<i>A RAI privatizációja</i>	42
IX. MŰSORSZERKEZETI KÖVETELMÉNYEK	43
<i>A műsoridő</i>	43
<i>A kiskorúak védelme</i>	44
<i>Egyenlő hozzáférés és politikai pluralizmus</i>	45
<i>Híradók, információs műsorok</i>	45
<i>Az európai művek</i>	46
<i>A közérdeklődésre számot tartó események</i>	47
<i>Monitoring</i>	47
<i>Nyilvántartás</i>	48
X. REKLÁM, SZPONSZORÁCIÓ, TELESHOPPING	49
<i>A reklámok tartalma</i>	49
<i>A reklámok elhelyezése</i>	49
<i>A reklámidő-korlátok</i>	50
<i>A reklámhangerő-korlátok</i>	51
<i>Támogatott műsorszám</i>	51
<i>Az Állam és a közjogi személyek hirdetési. Társadalmi hasznú hirdetések</i>	51
XI. MÉDIATULAJDONLÁS, VERSENYJOG	52
<i>Médiatulajdonlás</i>	52
<i>Az átláthatóság biztosítása</i>	52
<i>Médiatulajdonlási szabályok az AGCOM jogkörére tekintettel</i>	53
<i>Médiakoncentrációk</i>	53
<i>Médiakoncentrációk az egy kézben összpontosuló engedélyek száma tükrében</i>	53
<i>Médiakoncentrációk a piaci részesedés tükrében - keresztkoncentrációk</i>	54
XI. ÖSSZEGRZÉS	56
A MÉDIÁT SZABÁLYOZÓ HATÁLYOS OLASZ JOGFORRÁSOK	58

I. Bevezetés

Az olasz médiarendszer szinte minden tekintetben követi az Európa Unió másodlagos jogalkotását, számos tekintetben már elébe is ment, néhány kérdésben azonban jelenleg is folynak bizottsági vizsgálatok Olaszország ellen.

Jelen tanulmány ezt a konvergencia, digitalizációt ösztönző, de a műsorszolgáltatás régi formáit is átmenteni kívánó médiarendszert mutatja be annak történeti és piaci kereteibe ágyazva. A tanulmány célja, hogy a hazai szabályozás útkeresése számára alternatívákat kínáljon, ezért az olasz médiarendszer a magyar médiajogi dogmatika szempontjainak figyelembevételével az összehasonlításhoz kellő – helyenként talán túlzottan is tűnő – részletességgel kerül bemutatásra. A tanulmány az olasz médiarendszert önmagában vizsgálja, nem tartalmaz nemzetközi vagy uniós kitekintést, tekintve, hogy több országot felölelő kutatási program részeként született, mely kutatási programban más szerzők ezt a feladatot elvégezték, és egy részét az AKTI füzetek más kötetekben publikálták. A tanulmány nem kívánja minden szempontból kimerítően körüljárni a televíziózás és rádiózás joganyagát. Érintőlegesen foglalkozik csak a kábeltelevíziózással, nem szól a médiával kapcsolatos szerzői jogi rendelkezésekről, a hatósági vagy bírósági eljárásokról és jogkövetkezményekről, illetve figyelmen kívül hagyja az érintkezést olyan rokon területekkel mint például a film; helyette az alapvető szabályozási kérdésekre koncentrálna: az elektronikus média működésének alkotmányos kereteire, a média szerkezetére, a szabályozó hatóságok feladat- és hatáskörére, az engedélyezésre, programszerkezeti és tulajdonlási szabályokra.

Ezeknek a szabályoknak eltérő szerkezetét és preferenciáit több tényezőre vezethetjük vissza, melyek közül kiragadhatók:

- földrajzi adottságok;
- etnikai, kulturális és társadalmi összetétel;
- a magán-műsorszolgáltatás megjelenésének és fejlődésének körülményei;
- a technikai-gazdasági fejlettség foka és a média piaci paraméterei;
- a szabályozás módja, koherenciája.

A magán-műsorszolgáltatás fejlődését és a piaci paramétereket a következő fejezetek részletesen bemutatják, a többi kérdéstről azonban szükségesek szólni néhány szót.

Földrajzi adottságok

Olaszországban megközelítőleg 58 000 000 lakos 301 322 km² államterületen osztozik. A nagy népsűrűség a lokalitásnak, regionalitásnak kedvez. Emellett Olaszország történelme, az olasz egység megkérdőjelezése és az ebből még mindig érezhető kulturális-etnikai és közigazgatási széttagoltság a decentralizáció és az erős és egyenletes gazdasági és közigazgatási központok irányába hatott és ezt erősítette a médiafejlődés azon sajátossága, hogy a helyi hálózatok fejlődtek nagyon gyorsan.

Etnikai-kulturális-társadalmi tényezők

Olaszország etnikumai a környező országok nemzetiségei, akik az évszázados együttélés során is meg tudták őrizni kulturális értékeiket és függetlenségüket. Jellemző továbbá egy-egy területen egy-egy kisebbség koncentrációja. Trentino-Alto Adige régió például többnyire német ajkú; Valle d'Aosta régióban számottevő francia nyelvű kisebbség él; Trieste-Gorizia térségét pedig a szlovén nyelv karakterizálja. Emellett még a tisztán olaszok lakta területek is megőrizték a saját nyelvjárásukat. A helyi műsorszolgáltatásban így nemcsak annak helyi

jellege, de más területek lakosaitól eltérő kulturális, nyelvi – vagy akár csak nyelvjárásbeli – karaktere is tetten érhető. Az olasz közszolgálati műsorszolgáltató, a RAI például köteles

- Bolzano autonóm provinciában német és latin nyelven,
- Trento autonóm provinciában latin nyelven,
- Valle d’Aosta független régióban francia nyelven,
- Friuli Venezia Giulia független régióban szlovén nyelven műsört sugározni.¹

A szabályozás koherenciája

Olaszország médiaszabályozásának anyaga többszöröse egy átlagos európai országénak. Ez nem azt jelenti, hogy az olasz médiaszabályozás alaposabb, ellenkezőleg: átgondolatlanabb, csapongóbb, szétszórtabb, helyenként tűzoltásszerű. A törvényeket nem hatályosítják a későbbi módosításoknak megfelelően; ugyanabban a tárgykörben néhány éven belül szülehetnek tűzoltásszerű – ezért sokszor alkalmatlan – megoldások.

Ha egy-egy új szabályozási tárgykör felmerül, a szabályokat nem a már meglévő jogszabályok szövegébe inkorporálják, hanem új jogszabályokat alkotnak, vagy a szabályozó hatóság az AGCOM (*Autorità per le garanzie nelle comunicazioni*) rendezi a kérdést igen tágan meghúzott szabályozási jogkörére támaszkodva. Ha az így született későbbi törvény módosítja egy korábbi törvény rendelkezéseit, a módosítást nem ágyazzák a korábbi törvény szövegébe (így lehetséges például, hogy az AGCOM honlapjáról 2004-ben letöltött egyes törvények szövege a bírságok vagy illetékek összegét még mindig lírában határozzák meg). Csupán egy példa: a Határokon átnyúló televíziózásról szóló irányelv és az 1997-es módosítás rendelkezéseit nem a már hatályos jogszabályokba inkorporálták, hanem új jogszabályokat hoztak – egy ilyen új jogszabály volt például az európai művek kvótájáról szóló 1998-as törvény.² Maga a törvény azonban nem határozta meg az európai művek fogalmát (holott gyakorlatilag az Irányelv meghatározásának tükörfordítását kellett volna adni), hanem azt csak egy évvel később egy AGCOM-határozat definiálta.³

Olaszországban az elektronikus médiát 1975 óta közel tucatnyi törvény szabályozza, melyeknek szabályozási tárgyköre részint egymástól független, részint átfedi egymást, a későbbiek helyenként módosítják, vagy hatályon kívül helyezik az előbbieket bizonyos rendelkezéseit, vagy éppen szó szerint megismétlik azokat; ugyanakkor az elektronikusan fellelhető korábbi jogforrások szövegét nem hatályosítják a későbbiek értelmében.⁴

¹ A fenti műsorokra szánt műsorórák számításánál a kiskorúaknak szóló műsorok műsoridejét figyelmen kívül kell hagyni. Ld. Legge 3 maggio 2004, n.112 17. cikk 6. bek. f) pont

² Legge 30 aprile 1998, n. 122 Differimento di termini previsti dalla Legge 31 luglio 1997, n. 249 relativi all’Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni, nonché norme in materia di programmazione e di interruzioni pubblicitarie televisive

³ Delibera 9/99 Approvazione del regolamento concernente la promozione della distribuzione e della produzione di opere europee

⁴ Így fordulhat elő, hogy pl. az olasz médiahatóság, az 1990. augusztus 6-ai, 223. sz. törvénynek az AGCOM honlapjáról 2004. augusztusában letöltött változatában még mindig lírában vannak meghatározva a pénzbírságok összegei.

II. Az olasz médiarendszer kialakulása

A gyökerek

A rádiózás Olaszországban 1924-ben kezdődött az Olasz Rádióunió (Unione Radiofonica Italiana, URI) mint a kormány által kiadott rádióengedély egyetlen jogosultja felállításával, amelyet 1927-ben váltott fel az EIAR.

Az EIAR a '30-as években és a II. világháború végéig stratégiai szerepet játszott a Fasiszta Párt tömegkommunikációs politikájában, érthető tehát, hogy a világháború utáni évek egyben az EIAR végét is jelentették. 1952-ben a RAI kapott állami koncessziót. A RAI 1954-ben sugározta az első televíziós adást.

A műsorszolgáltatás szabadsága

A műsorszolgáltatás szabadságát Olaszországban teljesen egyedi módon rendezték: először alkotmánybírói határozatokban deklarálták: előbb a helyi vezetékes, később a helyi földfelszíni műsorszolgáltatás tekintetében, és csak később cikkelyezték törvénybe. Az események folyása a következő volt.

Az állami műsorszolgáltatás monopóliumát először 1960-ban mondták ki egy alkotmánybírói határozatban,⁵ ám a monopóliumtól megkövetelt függetlenséget és tárgyilagosságot mind a RAI szervezetén kívülről, mind belülről számos támadás érte – ez a támadás a RAI-t befolyásoló Kereszténydemokrata Párt ellen szólt, mely a legnagyobb olasz politikai párt volt abban az időben.

A '70-es években több meghatározó alkotmánybírói határozat is született. 1974-ben az Alkotmánybíróság megerősítette többek között az általa 1960-ban kimondott monopólium indokoltságát – ezúttal a frekvencia-szűkösségre hivatkozva. Emellett két alapvető követelményt támasztott a RAI-al szemben:

- teljes és objektív információ, minden ideológiai és kulturális nézet befogadásával;
- a rádióhoz és a televízióhoz maximális hozzáférést biztosító jogszabályi keretek.⁶

Ugyanebben az esztendőben az Alkotmánybíróság döntött a vezetékes televíziózás állami monopóliumáról is: kimondták, hogy elvileg nincs akadály a elérhető csatornák korlátozásának; gyakorlatilag azonban a monopólium vagy oligopólium komoly kockázatot rejti a televízió, mert az ország jelentős részét lefedő hálózat komoly kiadásokat jelent. Így tehát „ugyanazon indokok, melyek a földfelszíni műsorszolgáltatás állami monopóliumát indokolják, szintén legitimálják a hasonló szolgáltatások feletti állami kizárólagosságot.” Azonban korlátozott működési területre engedélyezte a rádiós és televíziós hálózatok létrehozását és működtetését, mondván, hogy a korlátozott vételkörzetű hálózatok alapítása összeegyeztethető a tőlük elkülönült országos hálózat állami monopóliumával.⁷

Kilenc hónappal később, 1975 áprilisában megszületett a Rádiós és televíziós műsorszolgáltatás új szabályairól szóló törvény,⁸ amely a korábbi alkotmánybírói rendelkezésekkel összhangban megerősítette az állam kizárólagosságát a földfelszíni műsorszolgáltatás terén, amely kizárólagos tevékenységet az állam egy állami vállalatán keresztül (RAI) gyakorol. A RAI vezetését a törvény szerint egy 12 tagú adminisztratív tanács

⁵59/1960. sz. határozat. A határozat szövege kimondta: az állam mint a monopólium jogosultja, intézményesen sokkal kedvezőbb helyzetben van az objektivitás és pártatlanság tekintetében a médium természetes határaival kapcsolatos nehézségek legyőzése és azon alkotmányos elvnek való megfelelés terén, mely az egyének a vélemények kifejezését biztosítja minden médiumon keresztül.

⁶225/1974. sz. határozat

⁷226/1974. sz. határozat

⁸ Legge 14. aprile 1975, n. 103 Nuove norme in materia di diffusione radiofonica e televisiva

látta el, a decentralizáció és a társadalmi felügyelet érdekében azonban a szolgáltatás ellenőrzésében a regionális tanácsok is részt vettek. A RAI legfeljebb műsoridejének 5%-ában sugározhatott reklámot.

A törvény engedélyezte magántársaságok számára a kábeltelevíziózást, azonban azt egycsatornás helyi hálózati rendszere redukálta (összhangban a 226/1974-es alkotmánybírósági határozattal).

A szabályozás fonáksága ott érhető tetten, hogy egy település bekábelezése akkor kifizetődőbb, ha az több csatorna terjesztésére alkalmas koaxális vagy optikai kábellel történik. A szabályozás azonban csak egycsatornás hálózatot engedélyezett. Ennek köszönhető, hogy Olaszországban a mai napig nem fejlődött ki úgy a vezetékes műsorszolgáltatás piaca mint más európai országokban.

Növekvő piac, növekvő káosz

A műsorszolgáltatás mint üzlet és mint tevékenység annyira kívánatos volt számos gazdasági, társadalmi és politikai szervezetnek, hogy egyre-másra létesítettek helyi műsorszolgáltatókat. 1976 elején 500 helyi rádióadó működött Olaszországban, egy évvel később pedig 360 magán-televízió és több mint 3000 rádió üzemelt.⁹ Ebben az újonnan előállt helyzetben számos erős gazdasági csoport próbált betörni a piacra és befolyást szerezni kulturális és reklámszervezetek fölött, köztük a legbefolyásosabb napilapok (hiszen ezzel saját reklámbevételeiket is óvták).

Olaszországban a sajtótársaságok tehát ahelyett, hogy tiltakoztak volna a műsorszolgáltatási piac növekedése ellen, éppen hogy betörni és helyet biztosítani igyekeztek az új piacon.

A helyi földfelszíni műsorszórás jelensége azonban mindvégig szabályozatlan volt. Ebben a káoszban próbált rendet teremteni az Alkotmánybíróság 1976-ban, amikor egy határozatában eltörölte az állam monopóliumát a helyi földfelszíni műsorszórás piacán kimondva, hogy „nem indokolt az állami monopólium a helyi rádiós és televíziós műsorszolgáltatás fölött, ha az nem lépi át a helyi határokat és technikailag nem interferál az országos közszolgálattal”. A helyi műsorszolgáltatás piacának liberalizálását az Alkotmánybíróság szerint az alábbiak indokolták:

- számos helyi műsorszolgáltató technológiai tudása és gyakorlati tevékenysége alapján meg lehet dönteni a frekvenciaszűkösség érvét helyi szinten;
- a helyi földfelszíni műsorszolgáltatás fenntartása az állam számára nélküli az alkotmányos alapot, mert az elérhető csatornák száma és a helyi csatornák létesítésének és üzemeltetésének költsége nem olyan magas, hogy az oligopólium kockázatát rejtjené magában;
- ha az oligopólium vagy monopólium veszélye nem áll fenn a helyi műsorszolgáltatásban, nem indokolt, hogy azt az államra delegáljuk.¹⁰

Az Alkotmánybíróság ezzel a döntésével megteremtette azokat az alapelveket, amelyeket a Parlament követhet a jogalkotás során. A Parlament azonban, hasonlóan a magyarországi médiaháború éveéhez, nem alkotott törvényt, így – szintén hasonlóan a magyar médiaháborúhoz – a Kormány adott ki egy rendeletet 1984. decemberében, amelyben kimondta - többek között - a vegyes (közszolgálati és kereskedelmi) műsorszolgáltatási rendszert, a magánműsorszolgáltatás engedélyhez kötöttségét és azt, hogy a filmek és sorozatok 25%-ának (1986-tól 40%-ának) az Európai Közösségek tagállamaiból kell származnia; valamint a reklámidőt a heti műsoridő 16 és a napi műsoridő 20%-ára redukálta.

⁹ Papa, Antonio: *Storia politica della radio in Italia*. Roma, Guida, 1978. I. kötet 137. o.

¹⁰ 202/1976. sz. döntés

A várva várt jogszabály, amely aztán megvetette a jelenlegi médiaszabályozás – többször módosított és újrastrukturált – alapjait, 1990-ben született meg.

1974 óta a helyi műsorszolgáltatás fejlődésének két szakaszát különböztethetjük meg:

- a vad és anarchikus szakaszt, mely 1974-től 1978-ig tartott, és
- az 1979-től napjainkig tartó megfontoltabb, professzionálisabb, koncentráltabb szakaszt.

Az első szakaszt a szakmaiság alacsony szintje, a helyi kreativitás és a helyi lehetőségekhez való nyilvános hozzáférés fejlődése és a film- és zenei közvetítések magas aránya jellemezte.

A második szakaszt a professzionalizálódás, az országos koncentráció és centralizáció jellemezte. Az 1986-ban működő 600 magán televízióból mintegy 100-at ítéltünk erősnek; megközelítőleg 250 csatorna fennmaradása kizárólag a támogatásoktól függött, és később vagy teljesen eltűntek, vagy beolvadtak egy erősebb vállalkozásba. Másik 250 részint a reklámbevételektől, részint a támogatásoktól függött. A maradék 100 volt az, amely biztosan állt a lábán, rendszeresen sugárzott biztos műsorterffel jól meghatározott közönségnek és egyik-másik nagyobb hálózat égisze alatt üzemelt.

A 100 műsorszolgáltató üzemeltetője közül is két nevet kell kiemelni:

- Silvio Berlusconi, aki a három legfontosabb hálózat, a Canale 5, Italia 1, Rete 4 legfőbb részvényese;
- Callisto Tanzi, aki a Parmalat konglomerátum feje és a negyedik magánhálózat, az Euro TV feje volt.

Konvergencia és digitalizáció

A '90-es évek kihívásaira, a digitalizáció és a konvergencia igényeire válaszképpen 1997-ben újraszerveződött az elektronikus és nyomtatott média, továbbá a távközlés és a reklámozás piacának felügyelete egyetlen konvergens szabályozóhatóság, az AGCOM felállításával.¹¹

A digitalizáció mint célkitűzés már az AGCOM-ot létrehozó 1997-es törvényben helyet kapott. 2001-ben a teljes digitális átállás határidejét 2006-ra tűzték ki¹² - amely azóta 2012-re tolódott –, 2002-ben pedig a hatóság elkészítette a digitális frekvenciatervet, majd 2003-ban megkezdte a sugárzást az első digitális műsorszolgáltató, a közszolgálati RAI.

A Gasparri-törvény

Az olasz médiarendszer legutóbbi változtatásait a 2004. május 3-ai 112. sz. törvény eszközölte, amely előkészítette a digitális televíziózásra való átállást, enyhítette a médiakoncentrációs szabályokat és a monopolelleses rendelkezéseket, továbbá útjára indította a RAI privatizációját.

A törvény (amelyet a kommunikációs miniszter, Maurizio Gasparri után csak *Gasparri-törvény*ként emlegetnek) azonban nemcsak jogi, de médiapolitikai szempontból is kiemelendő. Olaszországban ugyanis a médiajogi szabályozás mindig a Berlusconi-érdekcsoport gazdasági lobbija és a parlamenti pártok között dúló politikai csatározás hadszíntere volt. Berlusconi miniszterelnöksége óta ez a tendencia egyre erősödően van és a Gasparri-törvényben csúcsondott ki. A köztársasági elnök, Carlo Azeglio Ciampi 2003. december 15-én már egyszer megtagadta a törvény aláírását és kihirdetését és visszaküldte azt a parlamentnek tárgyalásra egy ötoldalas kommentárral, melyben egyebek közt a monopolelleses szabályozás enyhítését kritizálta, illetve azt, hogy a hírek pluralizmusával szemben

¹¹ Legge 31 luglio 1997, n. 249

¹² Decreto Legislativo 20 gennaio 2001, no. 5.

támasztott követelmények nem egyeznek az Alkotmánybíróság gyakorlatával,¹³ továbbá a törvény kihirdetése Berlusconi-nak is kedvezett volna, akinek harmadik országos földfelszíni csatornája, a Rete 4 megúszhatta volna az Alkotmánybíróság által korábban már elrendelt átállást műholdas sugárzásra. A Silvio Berlusconi-féle *Mediaset* érdekeit szolgáló rendelkezések végül kikerültek a törvényből, a Szenátus 2004. április 29-én elfogadta (a Berlusconi által saját maga ellen kért bizalmi szavazás keretében), a köztársasági elnök pedig május 3-án kihirdette a törvényt.

A törvényt az Európai Unió Bizottsága jelenleg is kifogásolja, mondván, digitális kísérletezésre több frekvenciát igényelhetnek a már létező műsorszolgáltatók, mint amennyire a műsorok analóg és digitális sugárzására szükségük lehet; ugyanakkor az analóg frekvenciával még nem rendelkező, kizárólag digitális lehetőségre pályázókat az AGCOM diszkriminálhatja.

Arra pedig Berlusconi miniszterelnökségéig világszerte nem volt példa, hogy nemcsak az ország, de Európa egyik legerősebb médiabirodalmának feje egyben az ország egyik legfontosabb közjogi személye legyen.

¹³ Ciampi kommentárjából a szemelvényeket ld. Reporters sans frontiers, http://www.rsf.org/article.php3?id_article=8695

III. Az olasz médiapiac

Az olasz médiapiac jelenlegi állásának bemutatását indokolhatja, hogy a piac struktúrájának – nagyságának, szereplői számának és koncentrátságának –, valamint dinamikájának – a mutatók változásának – ismeretében könnyebben megérthetjük a szabályozás logikáját és helyi színezetét, és a magyar szabályozástól eltérő megoldások vizsgálatakor következtetéseket vonhatunk le az adott szabályok magyarországi alkalmazhatóságáról.¹⁴

A televíziós szektor

Az olasz médiapiac Európa legkoncentráltabb piaca, amelyet 2 domináns szereplő ural: a RAI (44,7%-os piaci részesedéssel) és a Mediaset (41,0%-os részesedéssel.)

Ketten együtt magukénak tudhatnak:

- 6 analóg országos földfelszíni csatornát,
- a közönségrézesedés majdnem 90%-át,
- a reklámbevételek 85%-át,
- a szektor teljes bevételeinek (engedélyezési díj, előfizetési díjak, stb.) 75%-át.

Mellettük még napjainkban is jellemző a földfelszíni ingyenes csatornák széles választéka. Egy olasz néző átlagosan 12 országos és 15 helyi/regionális földfelszíni csatornát foghat teljesen ingyen.

Ennek a választéknak két fontos következménye van a műsorszolgáltatók típusaira nézve:

- noha a jogszabályok lehetővé tennék a többcsatornás kábeltelevíziót és a fizetős televíziót, azoknak ilyen választék mellett már esélyük sincs hatékonyan és kifizetődően kifejlődni;
- másfelől az igen nagy számú, sokfajta technikai konstrukciót igénybevevő, célközönségben differenciált műsorszolgáltatási szektor számára Olaszországban jóval többféle műsorszolgáltatási és műsorterjesztési kategória áll rendelkezésre, mint más európai országokban.

Országos földfelszíni televíziózás

Az országos földfelszíni csatornák között 6 analóg ingyenes csatornát találunk, köztük 3 közszolgálati csatornát (RAI 1, RAI 2, RAI 3) illetve 3 kereskedelmi csatornát (a piacvezető Canale 5-öt, az elsősorban női közönséget célzó Rete 4-et és az ifjúsági Italia 4-et).

Mellettük néhány országos hálózat is előkelő nézettségi mutatókkal bír, melyek közül kettő – a La 7 nevű hírsatorna (a korábbi TMC) és az MTV Italia (a korábbi TMC 2 csatornáján sugároz) – néhány éve került a Telecom Italia befolyása alá.

Helyi földfelszíni televíziózás

Ami a műsorkészítést és -sugárzást illeti az olasz helyi televíziók piaca erősnek mondható. Ez a piac mintegy 650 helyi tévéadóbból áll, amelyek közül némelyik – a 80-as évek piaci tendenciáinak következtében – valamely nagyobb szindikátushoz vagy hálózathoz tartozik, a

¹⁴ Az európai műsorszolgáltatás nemzeti piacairól, a piacok koncentrátságának mértékéről és a koncentrációellenes szabályozásról a holland médiahatóság, a *Commissariaat voor de Media* megbízásából 2004 első felében született egy összehasonlító tanulmány (Ward, David – Carsten Fueg, Oliver – D'Armo, Alessandro: *A Mapping Study of Media Concentration and Ownership in Ten European Countries*, Commissariaat voor de Media, 2004), mely a nemzeti piacok aktuális feldolgozását már elvégezte, így jelen fejezet nagyban támaszkodik ennek az írásra, továbbá a nemzeti médiafigyelő szervezetek Interneten elérhető statisztikáira.

legtöbbet azonban napjainkban is kisvállalkozások vagy egyéni vállalkozók működtetik. A helyi televízió fejlődését egyedül a Mediaset-RAI duopólium akadályozza, mind közönség- mind bevétel-megosztásban.

A földfelszíni televíziózás piacáról elmondható tehát, hogy évek óta nagyon stabil, ami a közönségmegosztásban is megmutatkozik. Az elmúlt tíz évben mindössze annyi változás történt, hogy a RAI 2 közönsége csökkent, a Canale 5 közönsége pedig nőtt.

Digitális műsorterjesztés

Olaszország első digitális műsorai a Rai Due és a Berlusconi-féle Mediaset Rete4 csatornája volt 2004-ben. Napjainkban a Rai, a Mediaset és a Telecom Italia Media egy-egy multiplexet üzemeltetnek.

A digitális frekvenciaspektrum 40%-ának hasznosításához szükséges, frekvenciafelosztásról szóló törvény tárgyalása még jelen tanulmány írásakor is folyik. A Rai és a Mediaset számára 9-től 15 hónapig terjedő határidőt szabhatnak az országos digitális hálózat kiépítésére. Azt is kötelezővé teszi majd a törvény, hogy valamennyi, Olaszországban eladott televíziókészüléket szereljenek fel digitális vevőegységgel.¹⁵

A Makno & Consulting által gyűjtött adatok szerint a digitális televízióműsorokat 4.5 millió olasz család nézi, ami a televízióval felszerelt háztartások 19.5% százalékát jelenti.¹⁶ Ez a szám egyes területeken jóval kedvezőbb, Szardíniában például a lakosság 45%-a már rendelkezik digitális vevővel. Itt Paolo Gentiloni kommunikációs miniszter 2007. augusztus 13-ai közleménye szerint a teljes analóg-digitális átállásra már 2008 márciusában sor¹⁷ kerül.

Erre az átállásra egész Olaszország tekintetében a tervek szerint 2012-re kerül sor. Azokban a térségekben, ahol már korábban megtörténik a digitális átállítás, az elhagyott analóg frekvenciákat továbbra is felügyelik. A Mediaset 2007 márciusában levélben fordult a kommunikációs miniszterhez, melyben leírta, hogy ha a Cagliari-régióban a Raidue és a Rete4 átáll a digitális frekvenciára, az általuk üresen hagyott analóg frekvenciákon földfelszíni nagyfelbontású műsorszórással szeretne kísérletezni. A miniszter válaszképp az ilyen műsorszolgáltatókat együttműködésre szólította fel, mondván, hogy az ilyen frekvenciák talán a vártnál szűkebben állnak majd rendelkezésre; bírósági szankciókkal fenyegette továbbá azokat, akik engedély nélkül használják az elhagyott analóg frekvenciákat.¹⁸

Vezetékes műsorterjesztés

A kábelpiac fejlődése a már korábban kifejtett szabályozási, politikai és piaci indokok miatt visszafogott. A 90-es évek közepén a Telecom Italia próbált kábelhálózatot kiépíteni (a Socrates Program keretében), ám ez nem járt sikerrel. Napjainkban azonban a konvergencia nem csupán vezetékes televízió, de számos egyéb szolgáltatás nyújtását is lehetővé teszi, és ez befektetőket vonzott a vezetékes televíziózás piacára. Közülük a legjelentősebb az E-Biscom, amely az olasz háztartásokba Internetet, telefonszolgáltatást és digitális fizetős televíziós csatornákat (köztük video-on-demandot is) szállít ADSL illetve optikai kábel segítségével. A társaság 2000-ben kezdte meg tevékenységét Lombardiában, innen kinöve meghódította az olasz nagyvárosok térségeit, 2000 márciusa óta tőkésének 50%-át jegyzi az Olasz Technológiai Tőzsdén (Nuovo Mercato), a maradékot alapítója (Micheli család) és vezérigazgatója (Silvio Scaglia) jegyzi.

¹⁵ Broadband News, 2007. augusztus 2. <http://www.broadbandtvnews.com/today/?p=1697>

¹⁶ Advanced Television, 2007. július 30. http://www.advanced-television.com/2007/july30_aug3.htm#m5

¹⁷ Broadband News, 2007. augusztus 13. <http://www.broadbandtvnews.com/today/?p=1767>

¹⁸ Kommunikációs Minisztérium, 2007. március 27 <http://www.comunicazioni.it/en/index.php?ldNews=153>

Műholdas műsorterjesztés

Olaszország vezető műholdas fizetős televíziós szolgáltatója 2002-ig a Canal+ és a Vivendi Universal tulajdonában álló Telepiù volt. 2002. október 1-jén azonban 9 hónapi tárgyalás után a Telepiùt bekebelezte a Stream (amely a News Corporation és Telecom Italia közös vállalkozása).¹⁹ A fűziből születő új vállalkozás a SkyItalia nevet kapta, amelynek tulajdona 80%-ban a News Corporationot, 20%-ban a Telecom Italiát illeti. Digitális platformján a Sky Italia jelenleg 80 televíziócsatornát és 30 rádióállomást számlál.

DVB-H

A digitális videóműsor-szórás kézi hordozható készülékekre Olaszországban 2006 júliusában, a német futball világbajnoksággal egyidőben indult a mobiltelefon-szolgáltató 3 Italia bonyolításával, 600 000 előfizetővel. A televíziós szolgáltatás neve 3 TV lett, és jelenleg 12 mobil digitális csatorna érhető el rajta, köztük a *Sky Sport*, *Sky TG24*, *Sky Cinema*, *Sky Vivo*, *Rai Uno*, *Rai Due*, *Mediaset*, *Boing*, *La 3 Live*, *La 3 Sport*, valamint hat digitális futballcsatorna. A szolgáltatás tartalmát a *Nagravision* cég *Nagra Mobile TV* tartalomvédő fejlesztése óvja.

IPTV

Olaszországban jelenleg 400.000 háztartás rendelkezik IPTV előfizetéssel,²⁰ az IPTV-n keresztül elérhető csatornák száma pedig, 65.²¹ Az IPTV szabályozása az AGCOM hatáskörébe tartozik.

A rádiószektor

Az országos rádiószektor 4, a RAI által üzemeltetett adóból, 14 kereskedelmi műsorszolgáltatóból és számos szindikátusból áll (amelyek helyi leányvállalataik útján a teljes országos vételkörzetet lefedik).

A helyi rádiópiac erősen töredezett és megközelítőleg 1.000 állomást számlál. Ezen állomások közönségreszesedése jóval csekélyebb az országosokénál (bár az adatok csak hozzávetőlegesek, hiszen a helyi műsorszolgáltatók hallgatottságát feldolgozó Audiradio csupán 250 helyi/regionális műsorszolgáltatót vizsgál.)

A szektor legerősebb résztvevője – noha hallgatottsága évek óta csökken – a RAI. Az országos szintű kereskedelmi műsorszolgáltatók műsorkínálata jórészt a fiatal hallgatókat vonzó zenei és szórakoztató műsorokból áll. Akad azonban néhány kivétel, például a Radio24 – Il Sole24Ore és néhány non-profit rádióállomás, mint a katolikus Radio Maria és a politikai párttulajdonban álló Radio Radicale.

¹⁹ A fűziót 2003 áprilisában hagyta jóvá az olasz versenyhatóság.

²⁰ ²⁰ Advanced Television, 2007. július 30. http://www.advanced-television.com/2007/july30_aug3.htm#m5

²¹ Ezek listáját ld. <http://www.iptv-guide.com/cbc/ita.htm>

IV. Az olasz média működésének alkotmányos keretei és alapelvei

A magyar médiarendszerben – hasonlóan más európai országokhoz – az Alkotmány deklarálja a szólásszabadságot, majd a médiatörvény ezt tovább bontva kimondja az audiovizuális kommunikáció szabadságát, majd felállít néhány elvi korlátot, amelyek fényében a műsorszolgáltatás részletes tartalmi szabályait, korlátaikat és kvótáit rögzíti.

Az olasz modell annyiban más a magyar modellhez képest, hogy itt:

- az alkotmány deklarálja a szólásszabadságot;
- a médiatörvény nem mondja ki az audiovizuális kommunikáció szabadságát, hanem annak közérdekű természetére figyelmeztet;
- ezért nem kell elvi korlátokat felállítania, csupán néhány alapelvet rögzít;
- amelyek fényében a műsorszolgáltatás részletes tartalmi szabályait, korlátaikat és kvótáit rögzíti.

A szólásszabadság az alkotmányban

Olaszországban szintén az alkotmány deklarálja a szólás mint kommunikációs anyajog szabadságát.

Az Olasz Köztársaság Alkotmánya²² a 21. cikkben kimondja, hogy

Mindenkinek joga van szabadon kinyilvánítani gondolatait szóban, írásban vagy más terjesztési eszközzel.

Ezen túl az alkotmány még néhány bekezdésben taglalja a szólásszabadságot immár kimondottan a sajtóra vetítve (pl. a sajtó nem vethető alá engedélynek vagy cenzúrának, stb.), illetve tartalmaz még egy rendelkezést, mely az elektronikus médiumokra és általában a nyilvánosság felé közlésre vonatkozik: tilos a közérdeklősbe ütköző sajtóközlemény, előadás vagy bármilyen megnyilatkozás nyilvánosságra hozatala.

A műsorszolgáltatás a médiatörvényben

A törvény kimondja, hogy a rádiós és televíziós műsorok bármilyen technikával történő terjesztéséhez kiemelkedő közérdek fűződik.²³

Alapelvek

A törvény az Alkotmányban deklarált szabadságra és jogokra tekintettel az alábbiak szerint nevesíti a médiarendszer alapelveit:

- pluralizmus;
- objektivitás;
- az információk teljessége és pártatlansága;
- nyitottság a különféle véleményekre, politikai, szociális és kulturális folyamatokra.²⁴

Később a 2004-es Gasparri-törvény már bőkezűbb volt az alapelvekkel, amikor kimondta, hogy a rádiós-televíziós rendszer alapelvei a következők:

²² Costituzione della Repubblica Italiana (megjelent a Gazzetta Ufficiale 1947. december 7-ei számában)

²³ Legge 6 agosto 1990, n. 223, 1. cikk 1.bek.

²⁴ U. ott 1. cikk 2. bek.

- a rádiós- és televíziós kommunikációs eszközök szabadságának és a pluralizmusának biztosítása;
- minden egyén kifejezési szabadságának biztosítása, beleértve a véleményszabadságot és az információk és gondolatok befogadásának vagy közlésének jogát országhatárokon túl;
- az információk tárgyilagossága, teljessége, valósága és pártatlansága;
- nyitottság a különböző véleményekre, politikai, szociális, kulturális, művészi és környezeti tendenciákra;
- az etnikai diverzitás, kulturális, művészi, környezeti örökség védelme országos és helyi szinten, tekintettel különösen
 - az emberi méltóságra;
 - a jólét előmozdítására és védelmére;
 - az egészségre és a kiskorúak harmonikus testi, szellemi erkölcsi fejlődésének az alkotmányban biztosított jogára;
 - a közösségi jogra;
 - az Olaszországban hatályos nemzetközi szabályokra;
 - az országos és regionális jogszabályokra.²⁵

A műsorszolgáltatás részletes tartalmi szabályai, korlátai és kvótái

A műsorszolgáltatás részletes tartalmi szabályairól, korlátairól és kvótáiról szóló szabályokat ld. a IX. fejezetben.

²⁵ Legge 3 maggio 2004, n.112 3. cikk, ld. Még a rádiós-televíziós műsorszolgáltatás egységes szövegéről szóló 2005. július 31-ei 177. sz. törvény erejű rendelet (Decreto legislativo 31 luglio 2005, n.177) 3. cikk

V. A kommunikáció tartalma Olaszországban

A kommunikáció tartalmának meghatározása nemcsak a kommunikáció szabadságának hatálya szempontjából szükséges. Az, hogy egy adott jogrendszer mit ért kommunikáció alatt és ebből mit sorol a médiaszabályozás tárgyi hatálya alá, meghatározza a piac és a szabályozás konvergenciáját, a szabályozó hatóság hatáskörét és az általa ellátandó feladatokat is.

Míg a magyar médiatörvény dogmatikus módon, fogalmi oldalról taglalja a médiaszabályozás hatálya alá eső kommunikációs formákat, addig az olasz szabályozás piaci oldalról közelít. A Gasparri-törvény²⁶ ugyanis kimondta, hogy a telekommunikációs piacon belül a különböző médiumok piaca egy úgynevezett **integrált kommunikációs piacot** képez a gazdasági szektorban, mely a következő tevékenységeket foglalja magában:

- napi és időszaki lapok
- könyvkiadás
- elektronikus kiadás (beleértve az internetet is)
- rádió és televízió
- mozi
- reklámozás
- termékek és szolgáltatások előállítóival és szolgáltatóival való kapcsolatfelvétel kezdeményezése (teleshopping)
- szponzoráció.

A szabályozásnak ez a módja nemcsak azért egyedülálló és merész vállalkozás, mert a kommunikációs szabályozás és szabályozóhatóság hatásköre alá vonta az Internetet valamint a nyomtatott médiumokat és a filmet is, hanem mert a piac oldaláról közelítve egyszer s mindenkorra rendezte annak kérdését, hogy versenyjogi ügyek vizsgálatakor milyen piacot tekintsünk releváns piacnak vagy a releváns piachoz kapcsolódó piacnak.

A gondolatközléstől az elektronikus médiáig haladva tehát három szintet kapunk:

- kommunikáció (integrált kommunikációs piac), amelyen belül van
- elektronikus kommunikáció és egyéb kommunikáció; az elektronikus kommunikáció pedig áll
- rádiós és televíziós műsorszórásból és telekommunikációból.

Az elektronikus kommunikáció fogalmával az olasz jogszabályokban nem találkozunk, csak az elektronikus kommunikációs szolgáltatás és az elektronikus kommunikációs hálózat fogalmával, méghozzá az Elektronikus kommunikációs kódexről szóló 2003. augusztus 1-jei 259. sz. törvényerejű rendeletben. Eszerint elektronikus kommunikációs szolgáltatás minden olyan, kizárólag vagy elsődlegesen elektronikus kommunikációs hálózaton ellenérték fejében történő jeltovábbítás, amely telekommunikációs szolgáltatások és a műsorszolgáltató hálózatokon továbbított szolgáltatások nyújtását jelenti. Nem tartoznak ide azok az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, amelyek nem kizárólag vagy elsődlegesen elektronikus kommunikációs hálózaton történő jeltovábbítással valósulnak meg.²⁷ Vagyis az elektronikus kommunikáció lehet telekommunikáció és rádiós-televíziós műsorszolgáltatás.

Az elektronikus kommunikációs szolgáltatásokat elektronikus kommunikációs hálózaton nyújtják, amely lehet kábel, rádió, optikai kábel, más elektromágneses eszközök, beleértve a műholdat, a mobil és fix földfelszíni hálózatokat, internet, az audiovizuális művek továbbítására használt hálózatok, vagy akár az elektromos hálózatok, amennyiben

²⁶ Legge 3 maggio 2004 n. 112 3. cikk

²⁷ Decreto legislativo 1 agosto 2003, n. 259. (Codice delle comunicazioni elettroniche) 1. cikk 1. bek. gg) pont

jeltovábbításra használják, a kábeltelevíziós hálózatok a rajtuk továbbított információtól függetlenül²⁸ (akár telefonszolgáltatás is továbbítható rajtuk).

Azt, hogy az internet minek minősül, mindig a konkrét internetes tartalom dönti el: lehet, hogy telekommunikáció (pl. skype, chat, e-mail), de lehet, hogy televíziós-rádiós műsorszolgáltatás (IPTV).

(Az elektronikus kommunikációs szolgáltatások és hálózatok fogalma a médiakonzentrációk számbavételénél²⁹ lesz fontos: ez a fogalom fedi le ugyanis azt a konvergens releváns piacot, ahol a műsor- és tartalomszolgáltatók koncentrációját vizsgálni kell.)

A médiaszektor szereplői

A főbb európai jogrendszerekben – és a magyar médiatörvényben is – az elektronikus média alanyai között két csoportot különböztetünk meg: a műsorok összeállítóit (műsorszolgáltatók) és a műsorokat alkotó elektronikus jelek továbbítóit (műsorterjesztők).

Az olasz kommunikációs szektorban a konvergencia hatására ez a két tevékenység elmosódott három irányban:

- egyrészt a kommunikációs szabályozással lefedett tevékenység köre bővebb a rádiózásnál és televíziózásnál, így nem csupán műsorokban hanem tartalmakban kell gondolkodnunk;
- másrészt a tartalmak előállítói és továbbítói összerosódtak, a két feladat elhatárolása fogalmi szinten is nehézkes. Maga a 249/97-es törvény³⁰ is kimondta, majd később a 259/03-as törvény (elektronikus kommunikációs kódex),³¹ hogy a telekommunikációs hálózatokon minden kommunikációs szolgáltatás – vagyis tartalomszolgáltatás is – nyújtható;
- (harmadszor amikor az olasz jogszabályok a konvergens kommunikációs tevékenységeken belül kifejezetten a televíziós és rádiós tevékenységről beszélnek, gyakran a „broadcasting” szó adekvát megfelelőjét, az olasz „radiodiffusione” kifejezést alkalmazzák, amelyet éppúgy alkalmaznak a műsorszolgáltatásra és műsorterjesztésre is mint angol megfelelőjét. Ezt az összerosódást erősíti az is, hogy a földfelszíni analóg műsorszolgáltatás koncessziósai egyben a műsor terjesztésére is jogosultak. Ahol technikai vagy gazdasági okok miatt egyértelműbben elválik a műsorszolgáltatás és a műsorterjesztés, ott alakult csak ki eltérő elnevezés a tartalomért szerkesztői felelősséggel bíró személyre vagyis a műsorszolgáltatóra – műhold esetén: *emittente*, digitális platformok esetén *fornitore di contenuti*. Bár itt a *contenuto* nemcsak műsortartalmat, hanem egyéb tartalmakat is jelent.)

A vételkörzet

A vételkörzet szerint a három kategóriát különböztet meg az olasz médiarendszer: helyi, regionális és országos szintet:

- *országos* vételkörzetű a televíziós vagy rádiós tevékenység, ha nem korlátozódik helyi vételkörzetre. (Egy alacsonyabb szintű szabály adott erre egy másik definícióit is: az országos vételkörzet olyan földrajzi terület, amely az *allamterület* 80%-át és minden provinciai székhelyet lefed.³²);

²⁸ Decreto legislativo 1 agosto 2003, n. 259. (Codice delle comunicazioni elettroniche) 1. cikk 1. bek. dd) pont

²⁹ Ld. XI. fejezet

³⁰ Legge 31 luglio 1997, n. 249. 4. cikk 8. bek.

³¹ Legge 1 agosto 2003, n. 259. 1. cikk gg) pont

³² A magántelevíziós földfelszíni műsorszórás koncesszióiról szóló szabályozás (Delibera n. 78 del 1° dicembre 1998 Regolamento per il rilascio delle concessioni per la radiodiffusione televisiva privata su frequenze terrestri) 1. cikk o) pont

- *helyi* vételkörzetű az egy vagy több – de legfeljebb 6 területen – folytatott televíziós vagy rádiós tevékenység, ha az *országos lakosságnak* kevesebb, mint 50%-ához jut el; ezen belül
- *regionális* vagy *provincionális*, ha a televíziós tevékenységgel lefedett terület egyetlen régiót vagy provinciát ölel fel, és a kibocsátó nem terjeszt más területeken; a „helyi vételkörzet” kifejezést önmagában egyéb specifikációk nélkül a regionális és provinciális terjesztésre is érteni kell.³³

A műsorterjesztés módja

A hagyományos televíziós és rádiós műsorok – csakúgy, mint bárhol Európában – terjeszthetők földfelszíni (analóg és digitális) műsorszórással, műholdas műsorszórással és vezetékes műsorterjesztéssel. Emellett – a törvény által egyelőre külön nem nevesítetten – jelen van a DVB-H és az IPTV is.

A műsorterjesztés módja szerint az olasz médiapiacot két változás jellemzi. Az egyik az átállás az analóg műsorszórásról a digitálisra (a digitális földfelszíni műsorszórásról ld. külön fejezet), a másik pedig az átállás a földfelszíni műsorszórásról a műholdas műsorszórára és a vezetékes kábelterjesztésre.

Az olasz médiapiac bemutatásakor hangsúlyt kapott a vezetékes műsorterjesztés kialakulatlansága és a műholdas műsorszórás koncentráltága és szűk köre. Ezek a tényezők a szabályozás fejlődésének és a már bemutatott piaci folyamatoknak köszönhetők. A törvényalkotó azonban az AGCOM felállításával egyidejűleg elrendelte, hogy ha a 249/97 törvény hatálybalépésekor egy műsorszolgáltatónak a megengedtnél nagyobb a közönségrészesedése,³⁴ átmenetileg 1998. április 30-ig folytathatja a tevékenységét, feltéve, hogy a megengedett közönségrészesedést meghaladó részben a műsorszolgáltatást a földfelszíni műsorszórással egyidejűleg műholdon vagy vezetéken is terjeszti, a határidő után pedig csak műholdon vagy vezetéken.³⁵

A műsorszolgáltatás jellege

A televíziós és rádiós szolgáltatások (vagyis műsorszolgáltatások) tartalma, jellege szerint az olasz médiarendszer az alábbi kategóriákat ismeri:

- közszolgálati műsorszolgáltatás;
- magán-műsorszolgáltatás, melyeken belül az 1990. augusztus 6-ai törvény a rádiózásnak a következő fajtáit különböztette meg:
 - kereskedelmi és
 - közösségi.³⁶

A 249/97. sz. törvény azonban az AGCOM felállításával újabb kategóriákat vezetett be, amelyeket a televíziózás és rádiózás egységes szövegéről szóló 2005-ös törvényerejű rendelet hatályosított, így a ma hatályos rendszerben a helyi magánjellegű műsorszolgáltatásnak négy fajtája van:

- kereskedelmi,
- közösségi,

³³ Legge 3 maggio 2004, n.112 Norme di principio in materia di assetto del sistema radiotelevisivo e della RAI-Radiotelevisione italiana S.p.a., nonché delega al Governo per l'emanazione del testo unico della radiotelevisione 2. cikk i)-l); Decreto legislativo 31 luglio 2005, n.177 2. cikk 1. bek. n)-p)

³⁴ Ld. 249/97 törvény 2. cikk (a domináns piaci helyzet tilalma) és jelen tanulmány médiatulajdonlás szabályairól szóló fejezete

³⁵ Legge 31 luglio 1997, n 249 3. cikk 6. bek.

³⁶ Legge 6 agosto 1990. 16. cikk

- információs,
- társadalmi jellegű monotematikus (tiszta társadalmi hasznosságú monotematikus helyi).

Az országos magánjellegű műsorszolgáltatás fajtái:

- kereskedelmi,
- teleshopping,³⁷
- feltételes jellegű műsorszolgáltatók.

A kereskedelmi műsorszolgáltatás

A magyar médiatörvény nem nevesíti a kereskedelmi műsorszolgáltatókat és nem is definiálja őket: amelyek nem sorolhatók valamely meghatározott kategóriába, azok a törvény által nem említett kifejezéssel élve kereskedelmiek. Az olasz szabályozás félig hasonlít: megemlíti ugyan a kereskedelmi műsorszórókat, de csak annyit mond róluk, mind helyi, mind országos szinten: azok tartoznak ide, amelyeknek nincsenek informatív kötelezettségeik.³⁸

A közösségi műsorszolgáltatás

A közösségi műsorszolgáltatás nem törekszik nyereségre. Üzemeltetői alapítványok vagy egyesületek, amelyek 7 és 23 óra közé eső műsoridejének minimum 50%-át saját gyártású kulturális, etnikai, politikai vagy vallási műsorok teszik ki. A műsorszolgáltatás bármely órájában sugárzott reklám nem haladhatja meg az 5%-ot.³⁹

³⁷ Decreto legislativo 31 luglio 2005, n.177 2. cikk 1. bek. q) 1)-6)

³⁸ U. ott 2. cikk 1. bek. q) 2) és 5)

³⁹ U. ott 2. cikk 1. bek. q) 3)

Információs jellegű műsorszolgáltató

Olyan helyi földfelszíni műsorszolgáltató, amely 7 és 23 óra között legalább napi 2 óra információs műsort sugároz, amelynek legalább 50%-a saját készítésű, politikai, vallási, gazdasági, társadalmi, szakszervezeti vagy kulturális eseményekről szóló műsor. Az ilyen műsorokból összeálló műsoridő legalább felének helyi érdekű témákról és vitákról kell szólnia és vagy legalább heti öt napon, vagy egy félévben százhusz napon híradót kell sugározniuk.⁴⁰

A társadalmi jellegű monotematikus helyi műsorszolgáltatók

Ide tartoznak azok a tematikus rádiós és televíziós műsorszolgáltatók, akik úgy döntenek, hogy legalább a napi műsoridejük 70 %-át tisztán társadalmi hasznú témáknak szentelik (például egészség, idősek, társadalmi szolgáltatások).⁴¹ Ennek a minősítésnek a bevételek és a kiadások szempontjából van jelentősége. Előnyt élveznek ugyanis a helyi műsorszolgáltatók illetve az országos rádiós műsorszolgáltatók számára fenntartott állami hirdetések elosztásakor⁴², illetve a hírügynökségek, elektromos művek, telefonos és telekommunikációs társaságok (beleértve műholdas társaságokat is) tekintetében jogosultak bizonyos visszatérítésre és díjsökkentésre⁴³, melyek mértékét ez utóbbiak határozzák meg. Ráadásul az ilyen besorolású műsorszolgáltatók a nemzeti frekvenciaelosztási terv újragondolásánál is prioritást élveznek.⁴⁴

Közszolgálati műsorszolgáltatás

A közszolgálati műsorszolgáltatás – vagy ahogyan a 112/2004-es törvény nevezi, általános rádiós és televíziós közszolgálati műsorszolgáltatás (*servizio pubblico generale radiotelevisivo*) - egy műsorszolgáltatási szektorban az arra koncesszióval bíró vállalkozás által összetett, nemcsak informatív műszerkesztéssel koncesszió alapján végzett közszolgálat a vonatkozó jogszabályokban meghatározott módon és korlátok között.⁴⁵ A közszolgálati műsorszolgáltatás helyzetét ld. külön fejezetben.

Teleshopping-műsorszolgáltató

Olyan műsorszolgáltató, amely túlnyomó részt közvetlenül a nyilvánosságnak tett ajánlatokat sugároz arra nézve, hogy fizetés ellenében az általa ajánlott javakat és szolgáltatásokat vegyenek igénybe, beleértve az ingatlanjavarokat, jogokat és kötelezettségeket is.⁴⁶

Feltételes hozzáférésű műsorszolgáltató

Olyan műsorszolgáltató, amely országos vételkörzetű televíziós műsorokat sugároz kódolt jelek útján, amelyeknek vétele a néző részéről a szerződés alapján kikötött előfizetési díj megfizetésétől függ.⁴⁷

⁴⁰ Regolamento per il rilascio delle concessioni per la radiodiffusione televisiva privata su frequenze terrestri 1. cikk 1. bek. d) pont (kihirdette Delibera n. 78 del 1 dicembre 1998); Decreto legislativo 31 luglio 2005, n.177 2. cikk 1. bek. q) 1)

⁴¹ Decreto legislativo 31 luglio 2005, n.177 2. cikk 1. bek. q) 1)-6)

⁴² Legge 6 agosto 1990, n. 223 9. cikke, módosítva a Legge ottobre 27 1993, n. 422 -ként becikkelyezett Decreto legislativo agosto 27 1993, n 323 11-bis cikke illetve a Legge 23 ottobre 1996, n. 545. 1. cikk 10. szakasza által

⁴³ Decreto legislativo agosto 7 1990, n. 250. 7. cikk

⁴⁴ Legge 31 luglio 1997, n 249 3. cikk 7-8. pont és Delibera n. 78 del 1 dicembre 1998 1. cikk 1. bek. f) pont

⁴⁵ Legge 3 maggio 2004, n.112 2. cikk h) pont

⁴⁶ Delibera n. 78 del 1° dicembre 1998 1. cikk 1. bek. k) pont

⁴⁷ Delibera n. 78 del 1° dicembre 1998 1. cikk 1. bek. l) pont

A digitális kommunikáció kategóriái

Az új, digitális konvergens kommunikációs szektor további ötfajta kommunikációs tevékenységet ölel fel, melyek az AGCOM által kiadott engedély alapján végezhetők. Az engedélyesek öt csoportja:

- televíziós tartalmak szolgáltatója;
- rádiós tartalmak szolgáltatója;
- hálózatüzemeltető;
- egyesített interaktív szolgáltatások szolgáltatója;
- feltételes hozzáférésű szolgáltatások szolgáltatója.⁴⁸

Tartalomszolgáltató

Az a kereskedelmi és szerkesztői tevékenységre feljogosított alany, aki szerkesztői felelősséggel bír a földfelszíni digitális feltételes hozzáférési rendszeren, akár kábelen, akár műholdon vagy más elektronikus kommunikációs eszközzel való terjesztésre rendelt televíziós vagy rádiós műsorok és az azokhoz kapcsolódó műsoradatok (programmi-dati)⁴⁹ összeállításánál.⁵⁰

Hálózatüzemeltető

Az a feljogosított alanya, aki digitális földfelszíni, vezetékes vagy műholdas elektronikus kommunikációs hálózatot illetve a műsorok felhasználókhöz való eljuttatását célzó frekvenciális források sugárzására, többszörözésre, elosztására alkalmas berendezést létesít, üzemeltet és szolgáltató.⁵¹

Egyesített interaktív szolgáltatások szolgáltatója

- *a hálózatüzemeltetőtől eltérően* a társadalomhoz a 98/34/CE Irányelv 1. cikk 2) pontjában foglaltaknak megfelelően szolgáltató információkat a társadalomnak, vagy EPG-t szolgáltató (interaktív szolgáltatás-nyújtó)⁵²

Feltételes hozzáférésű szolgáltatások szolgáltatója

(fornitore di servizi interattivi associati o di servizi di accesso condizionato): az az alany, amely

- *a hálózatüzemeltetőtől eltérően* a szolgáltatásaihoz feltételesen hozzáférő nyilvánosság számára szolgáltató miközben digitális kódokat biztosít a műsorok megtekintéséhez, a szolgáltatások igénybeviteléhez illetve a készülékkel ellátottsághoz.⁵³

⁴⁸ Legge 3 maggio 2004, n.112 5. cikk b) pontja szerint ezeknek az engedélyköteles tevékenységvégzésük jogcímét kell meghatározni.

⁴⁹ Olyan, nem egyéni kérésre nyújtott információs szolgáltatás, amely információt ad az egyes elektronikus termékekről és televíziós műsorokról, beleértve a teletextet is. (a különbség az EPG-től a nem egyéni lekérhetőség)

⁵⁰ Legge 3 maggio 2004, n.112 5. cikk d) pont; Decreto legislativo 31 luglio 2005, n.177 2. cikk 1. bek. d) pont

⁵¹ U. ott c) pont

⁵² U. ott e) pont 1. fordulat

⁵³ U. ott e) pont 2. fordulat

VI. AGCOM – az olasz szabályozóhatóság

Az olasz szabályozó hatóság, az *Autorità per le garanzie nelle comunicazioni (Hatóság a Kommunikáció Védelméért – AGCOM)* egy független, autonóm közigazgatási szerv, melynek létrejöttéről és működéséről az 1997. július 31-ei 249. sz. törvény⁵⁴ rendelkezik, működését pedig 1998 júliusának végén kezdte meg nápolyi székhellyel⁵⁵. Egyaránt ellátja az Európai Unió által megjelölt telekommunikációs piaci és audiovizuális-deregulációs feladatokat is. Európában *egyetlen szabályozóként* vagy *konvergens szabályozóként* emlegetik. Létrejöttékor ugyanis nem csupán a rádió és televízió felügyeletével és engedélyezésével kapcsolatos feladatokat vette át a Posta és Telekommunikációs Minisztériumtól⁵⁶, de megkapta a korábbi Kiadói- és Sajtóhatóság feladat- és hatáskörét; felelős továbbá ezen szektorokban a szabályozói feladatokért, széles felügyeleti és a törvényeknek való megfelelést kikényszerítő hatáskörrel a telekommunikációs, audiovizuális és kiadói szektorban, beleértve az elektronikus kiadást is (Internet). Az AGCOM belső szervezete ezeknek a szektoroknak a konvergenciáján alapul, osztályai és szolgáltatásai úgy lettek integrálva, hogy lefedjék mind az audiovizuális, mind a telekommunikációs, mind a kiadói szektort. Az AGCOM működési korszakait a hatásköre alá tartozó (telekommunikáció, televízió, sajtó, kiadás) olaszországi szolgáltatók bevételeinek 0,35 ezredét kitevő illeték fedezi (kivéve a két évnél korábban belépett új piaci szereplőket).

A tagok

Ellentétben a magyar megoldással, ahol a szabályozó hatóság elnöke és tagjai csak a testületi ülésen találkoznak és dolgoznak együtt, az AGCOM-ban a testületi ülés mellett – a melyet Tanácsnak neveznek – a tagok két bizottságban fejtik ki a tevékenységüket:

- *Az Infrastruktúráért és Hálózatokért Felelős Bizottságban (la Commissione per le infrastrutture e le reti)*, mely az AGCOM elnökéből és négy tagból áll; valamint
- *A Szolgáltatásokért és Termékekért Felelős Bizottságban (la Commissione per i servizi e i prodotti)*, mely szintén az AGCOM elnökéből és újabb négy tagból áll.

A Tanácsban tehát az elnök és összesen nyolc tag vesz részt. Azt azonban, hogy a tagok melyik bizottságba kerülnek, nem az AGCOM dönti el, hanem a Parlament.

A Parlament két kamarája, a Szenátus és a Képviselők Háza ugyanis négy-négy bizottsági tagot választ, akiket ezután a Köztársasági Elnök nevez ki határozatban. Minden szenátor és minden képviselő egy bizottsági tagot jelölhet az Infrastruktúrák és Hálózatok Bizottságába és egyet a Szolgáltatások és Termékek Bizottságába. (Halál, lemondás vagy alkalmatlanság esetén az illetékes kamara új tagot választ, amely a többi tag megbízatási idejének végéig marad hivatalban.

Az elnököt a miniszterelnöknek a kommunikációs minisztériummal egyetértésben tett javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki határozatban. (A javaslatot az illetékes parlamenti bizottságokhoz kell beterjeszteni elfogadásra).⁵⁷

A tagokat hét évre választják és nem újraválaszthatók.⁵⁸

Az AGCOM szerveinek ülése akkor határozatképes, ha a tagok többsége jelen van.⁵⁹

⁵⁴ Legge 31 luglio 1997, n. 249 *Istituzione dell’Autorità per le garanzie nelle comunicazioni e norme sui sistemi delle telecomunicazioni e radiotelevisivo* – a továbbiakban 1997. évi 249. sz. törvény

⁵⁵ Ám létesíthet irodát Rómában illetve az EU székhelyein.

⁵⁶ Az audiovizuális szektor korábbi felügyelete a Posta- és Telekommunikációs Minisztérium jogköre volt (ld. Decreto-Legge 1 dicembre 1993, n. 487.), akinek a neve az AGCOM létrejöttével Kommunikációs Minisztériumra változott.

⁵⁷ Legge 31 luglio 1997, n. 249 3. cikk

⁵⁸ Jelenleg is az elnök és a tagok második generációja töltik be tiszteiket. A köztársasági elnök 1998. február 10-én Prof. Enzo Chelit nevezte ki a Hatóság elnökének hivatalába, őt követte a jelenlegi elnök, Corrado Calabrò.

Az AGCOM szervei

Az AGCOM szervezetét és működését az AGCOM által elfogadott Szervezeti és Működési Szabályzat állapítja meg.⁶⁰ Az AGCOM legfontosabb szervei:

- az elnök
- az Infrastruktúráért és Hálózatokért felelős Bizottság
- a Szolgáltatásokért és Termékekért felelős Bizottság
- a Tanács
- a testületi szerveket segítő hivatal.

Az AGCOM hivatalának felépítése

Az AGCOM testületi szerveit bürokratikusán és professzionálisan szervezett hivatali rendszer segíti. E hivatal felépítése a következő:

- főtitkárság
- első szintű szervezeti egységek, mely kétfajta egységből tevődik össze:
 - Igazgatóságokból (az AGCOM feladatainak gyakorlása során felmerülő igazgatási feladatok elvégzése)
 - Szolgáltatásokból (a kollegiális szervek, a Főtitkárság és az igazgatóságok feladatainak segítése)

Az igazgatóságok a következők:

- Elektronikus Kommunikációs Hálózatok és Szolgáltatások Igazgatósága;
- Audiovizuális és Multimédiás Tartalmak Igazgatósága;
- Piac-, Verseny- és Tulajdonlás-elemző Igazgatóság;
- Tudományos, Kutatási és Képzési Igazgatóság.

A szolgálatok a következők:

- Jogi Szolgálat;
- Ellenőrzési és Regisztrációs Szolgálat;
- Kommunikációs Politikai és Konfliktusmegoldó Szolgálat
- Igazgatási és Humánerőforrás-szolálat
- második szintű szervezeti egységek: irodák.⁶¹
- harmadik szintű szervezeti egységek.

Az igazgatóságok és szolgálatok élén igazgatók állnak. Az igazgatóságok, és szolgálatok közötti koordinációt egy-egy koordinátor látja el, akiket az igazgatók közül választ a Tanács legfeljebb két évre. A tisztség megújítható.⁶²

Az elnök

Az elnök képviseli az AGCOM-ot, összehívja és elnöklí a kollegiális testületek üléseit, meghatározza a napirendet, irányítja a testületek munkáját és felügyeli a döntések végrehajtását.⁶³ Akadályoztatása esetén az adott kérdésben kompetens Bizottság vagy Tanács

⁵⁹ SZMSZ 7. cikk 1. bek.

⁶⁰ A határozat pontos címe és adatai: "Adozione del nuovo regolamento concernente l'organizzazione ed il funzionamento dell'Autorità" Delibera n. 316/02/CONS del 9 ottobre 2002, megjelent a hivatalos közlöny 2002. november 5-ei, 259. számában. (Módosította a Delibera n. 436/03/CONS). A továbbiakban: SZMSZ

⁶¹ SZMSZ 12. cikk

⁶² SZMSZ 23. cikk 1-3. bek.

⁶³ SZMSZ 3. cikk 1. bek.

legtöbb parlamenti szavazatot kapott tagja, szavazategyenlőség esetén az idősebb tag helyettesítheti.⁶⁴

AZ AGCOM feladat- és hatásköre

Az egyik szembetűnő különbség az AGCOM és más európai szabályozóhatóságok között, hogy a műsorszolgáltatókkal szemben (kivéve a műholdas műsorszolgáltatókat) az AGCOM nem rendelkezik műsorszolgáltatást engedélyező jogkörrel; a koncessziókat és engedélyeket a Kommunikációs Minisztérium adja ki.

A másik alapvető különbség, hogy az AGCOM-nak mint olyanok egyáltalán nincsenek feladat- és hatáskörei: a törvény csupán a két Bizottság és a Tanács feladat- és hatásköreit említi, ezek alkotják az AGCOM tevékenységét. (Olyannyira három önálló entitásról van szó, hogy a három konzultatív szerv között nincsenek megosztott hatáskörök – ha olyan feladat merül fel, amelyet a törvényszöveg expressis verbis egyikükre sem bíz rá, az a törvény erejénél fogva a Tanácsra tartozik.⁶⁵)

Önállóságuk ellenére ugyanakkor tevékenységéről egyik szerv sem köteles külön beszámolni a Parlamentnek – az éves beszámolót mindhárom AGCOM szerv tevékenységéről maga az AGCOM nyújtja be.

a) Az Infrastruktúráért és Hálózatokért Felelős Bizottság⁶⁶

A Bizottság leginkább a szabályozásban jeleskedik. Engedélyezési jogköréről nem szól a törvény, van azonban egy jogköre, amellyel a többi szerveknél nem találkozhatunk: adott esetben vitarendező fórumként jár el, vagyis kvázi igazságszolgáltatást végez.

Szabályozás

Szabályozási jogkörében a Bizottság:

- meghozza a kommunikáció biztonságát szolgáló döntéseket intézkedéseket;
- meghatározza a dekóderek szabványait a szolgáltatás hasznosításának előmozdítása érdekében;
- meghatározza a az interkonnekcióhoz és a telekommunikációs infrastruktúrához való hozzáférés céljait és kritériumait diszkrimináció-mentes alapon, tekintettel a díjmaximumokra;
- szabályozza a telekommunikációs infrastruktúra üzemeltetői és használói közötti viszonyokat;
- meghatározza az univerzális szolgáltatás alanyait és tárgyait;
- meghatározza a nemzeti telekommunikációs hálózatok és szolgáltatások terveinek felvázolásához; szükséges kritériumokat, az objektivitás, nyíltság, pártatlanság, méltányosság és gyorsaság elvei alapján.

Vitarendezés

A törvény a Bizottság feladatául tűzi, hogy rendezze

- az összekapcsolódással és hozzáféréssel kapcsolatban felmerült vitákat;

⁶⁴ SZMSZ 2. cikk 3. bek.

⁶⁵ Legge 31 luglio 1997, n 249 1. cikk 6. bek. a) pont 14) alpont

⁶⁶ Az itt felsorolt jogköröket ld. 249/97. sz. törvény 1. cikk 6. bek. a) pont

- az egyéb vitákat a telekommunikációs szolgáltatások nyújtói és a magánfelhasználók között.

Ellenőrzés

A Bizottság ellenőrzi, hogy a távközlési infrastruktúra-üzemeltetők megfelelő kapcsolatot és infrastrukturális hozzáférést biztosítanak-e a hálózat- és szolgáltatás-üzemeltetőknek. Ellenőrzi az emberi egészséggel összeegyeztethető rádiófrekvencia-plafonok megtartását.

Konzultáció, koordináció, társszabályozás

Az olasz törvényalkotó szabályozás mellett számol az önszabályozással és a társszabályozással is. Ennek fényében teszi a Bizottság kötelességévé, hogy

- előmozdítja a technológiai megállapodásokat az operátorok között annak érdekében, hogy elkerüljék a technikai átviteli tornyok túlzott számát; valamint hogy
- előmozdítja a nemzeti telekommunikációs rendszerek és más államok telekommunikációs rendszerei közötti összekapcsolódást.

Tájékoztató, felvilágosítás-kérés, információgyűjtés

A szolgáltatások megszakadásának minden esetében az illetékes személy időszakosan tájékoztatja.

Beszámolók, jelentések

A Bizottságnak az AGCOM-on belül nincs külön beszámolási kötelezettsége a Parlament felé.

b) A Szolgáltatások és Termékek Bizottsága⁶⁷

Az AGCOM-on belül tulajdonképpen a Szolgáltatások és Termékek Bizottsága a szűkebb értelemben vett médiafelügyeleti szerv (hiszen például a korábbi médiajogi szankciók alkalmazójává őt rendelte a törvény) – jóllehet hatásköre nemcsak a televízió és rádió tartalmaira terjed ki, hanem az egész integrált kommunikációs piacra. Ebben az értelemben a Bizottság nemcsak a konvergencia terméke, hanem annak egyik motorja is – a törvény ugyanis feladatául tűzi, hogy előmozdítsa a kommunikációs szolgáltatások tartalmának és technológiáinak integrációját.

A Szolgáltatások és Termékek Bizottsága feladatai az alábbiak.

Szabályozás

A Bizottság irányelveket bocsát ki a szolgáltatások minőségének és egy minden üzemeltetőre kötelező minimumokat megjelölő charta alapelveinek meghatározására;

- a közösségi szabályozással harmonizáló szabályokat bocsáthat ki a fix és mobil szolgáltatások üzemeltetői és a telekommunikációs tevékenységek viszonteladói közötti viszonyról;
- a törvényi rendelkezéseket végrehajtó szabályozást bocsát ki a reklámozásra és a teleshoppingra, és szabályozza az interakciót a hálózat-üzemeltetők valamint a végfelhasználók között, beleértve a magáninformáció pontos használatát is

⁶⁷ Az itt felsorolt tevékenységeket ld. Legge 31 luglio 1997, n 249 1. cikk 6. bek. b) pont

- megalkotja a reklámra és politikai információkra vonatkozó szabályokat, valamint az egyenlő bánásmódot, paritást a nyilvánosságra hozott tartalmakhoz való hozzáférést biztosító szabályozást a hírek és választási kampányok sugárzásával kapcsolatban.

Ellenőrzés, felügyelet

A Bizottság a legszerteágazóbb jogköröket a felügyeleti tevékenységben élvezi. Fontos, hogy a korábban a Posta- és Telekommunikációs Minisztérium által a médiumokra alkalmazható közigazgatási szankciók⁶⁸ elrendelése az AGCOM létrejöttével a Bizottság kezébe került:

- felügyeli, hogy az engedélyezett üzemeltetők által nyújtott szolgáltatások és termékek megfeleljenek a hatályos szabályozásnak a szükséges jogi feltételeknek és a telekommunikációs szolgáltatások és technológiák szabályozásának integrációját segítő szabályozás alapján.
- felügyeli a szolgáltatások és termékek terjesztésének módozatait, beleértve a reklámozást is;
- biztosítja azon minimum-időtartamok figyelembevételét, amelyeknek el kell telniük az audiovizuális művek megjelenésétől a különböző szolgáltatások általi felhasználásukig (figyelembe véve a producerek közötti eltérő megállapodásokat);
- felügyeli a kiskorúakat védő szabályok betartását a rádió-televízió szektorban (tekintettel az üzemeltetők etikai kódexeire és a parlamenti bizottságok által kiadott, a rádió- és televízió-szolgáltatásokra vonatkozó általános politikáról és felügyeletről szóló útmutatókra);
- felügyeli a nyelvi kisebbségek védelmére vonatkozó szabályok betartását;
- felügyeli a helyreigazítási jogszabályok megtartását a rádió-televízió szektorban; továbbá
- felügyeli a propagandára, reklámra és politikai információkra vonatkozó szabályok megtartását, csakúgy mint az egyenlő bánásmódot és a paritást a nyilvánosságra hozott tartalmakhoz való hozzáférés valamint a hírek és választási kampányok sugárzása során.

Konzultáció, koordináció

A Bizottság javaslatokat tesz a kommunikációs miniszternek a közszolgálati műsorszolgáltatás kérdésének megállapodásáról és ellenőrzi a megállapodásban foglaltakat.

Tájékoztatás, felvilágosítás-kérés, információgyűjtés

Az AGCOM legfontosabb kommunikációs információgyűjtő szerve a Bizottság. Ennek során a Bizottság:

- felméréseket készít a közönségrészesedésről és a kommunikációs eszközök használatáról kapcsolatos; a módszerek kongruitásának ellenőrzésével méri, hogy azok tartalma pontos-e,
- műsorfigyelést (monitoringot) folytat,
- ellenőrzi a felmérések, a monitoring és a kérdőívekre válaszoló vállalkozások válaszlal valóságtartalmát⁶⁹,
- illetve nemcsak begyűjti, hanem terjeszti is az általa szerzett ismereteket: biztosítja a tömegkommunikációs eszközökkel kapcsolatban megszerzett ismeretek publikációját vagy sugárzását.

⁶⁸ Legge 6. Agosto 1990, n 22, 31. cikk

⁶⁹ az adatok tudatos manipulálása pontatlan módszerekkel vagy szándékosan hamis adatok tudatos felhasználása Codice Penale 476. cikk első bekezdése értelmében büntetendő.

Beszámolók, jelentések

A Szolgáltatások és Termékek Bizottsága szintén nem nyújt be önálló beszámolót.

c) A Tanács (Il Consiglio)⁷⁰

Fentebb tisztáztuk, hogy mind a Szolgáltatások és Termékek Bizottságának, mind a Hálózatok és Infrastruktúrák Bizottságának tagjai. A Tanácsban tehát egyesül a két másik konzultatív szerv tudása és tapasztalata. Erre szükség is van, hiszen a három konzultatív szerv közül a Tanács a kommunikációs szektor leggyakorlatiasabb – és legalapvetőbb – kérdéseivel foglalkozik. Nem a kommunikációs technikával, nem is az átvitt tartalommal, hanem a szektor szereplőinek általános működésével: engedélyezésével és díjfizetésével, tulajdoni szerkezetével, piaci helyzetével, pénzügyeivel – így talán a Tanács látja át legjobban az egységes kommunikációs piacot. Ennek megfelelően egyrészt az AGCOM éves beszámolóját is a teljes AGCOM-tagságot felvonultató Tanács nyújtja be, másrészt a Tanács feladatává teszi a törvény a kommunikációval kapcsolatos kutatások és tanulmányok támogatását.

Szabályozás

Szabályozási jogkörében a Tanács:

- biztosítja a kommunikációs eszközökhöz való hozzáférésről szóló jogszabályi rendelkezéseinek alkalmazását, specifikus szabályozások megalkotásával is;
- a televíziós és rádiós műsorszolgáltatással kapcsolatos szabályozásokat alkot és megteszi a 11-12. pontban írott intézkedéseket;
- az engedélyek és koncessziók feltételeiről és a kapcsolódó hozzájárulásokról és díjakról szóló rendelkezéseket alkot.⁷¹

Ellenőrzés, felügyelet

Ellenőrzési, felügyeleti tevékenysége során a Tanács:

- biztosítja, hogy a televíziós és rádiós műsorszolgáltatás koncessziós társaságai megtartsák a rádió és televízió-szolgáltatások felügyeletéért felelős parlamenti bizottság iránymutatásait (és hogy a koncessziótársaság a felelős menedzsereivel kötött munkaszerződésben e célra rendelt intézkedéseit megtartsa);
- ellenőrzi a rádiós és televíziós koncessziósok tevékenységéről és engedélyezett tulajdoni részesedéseiről szóló jelentéseket;
- ellenőrzi a műsorszolgáltatási szektorban fennálló, tilos domináns pozíciókat és meghozza a szükséges intézkedéseket;
- engedélyezi a rádiós és televíziós társaságok tulajdon-átruházását;

Konzultáció, koordináció

A három szerv közül a Tanács bír a legtöbb lehetőséggel a többi kormányzati szerv felé nyitásra. A törvény szerint a Tanács:

- javaslatot tesz a kormányának az intézkedések pontosítására, beleértve a technológiai innovációval, a kommunikációs szektor nemzeti és nemzetközi fejlődésével kapcsolatos törvényhozást is;

⁷⁰ Az itt felsorolt feladatokat ld. Legge 31 luglio 1997, n 249 1. cikk 6. bek. c) pont

⁷¹ Decreto legislativo 23 ottobre 1996, n. 545 1. cikk 2. bek., törvénybe cikelyezte az 1996. december 23-ai 650. sz. tv.

- javaslatot tesz a Kommunikációs Miniszternek a műsorszolgáltatási koncessziók és engedélyek kiadására a saját maga által alkotott rendelkezések alapján;
- a kapcsolódó dokumentáció átvételétől számított 30 napon belül a Versenyhatóság (*Autorità garante della concorrenza e del mercato*) által a kommunikációs szektor üzemeltetőivel szemben hozott intézkedéseivel szemben kifejezi a véleményét.

Tájékoztatás, felvilágosítás-kérés, információgyűjtés

A két bizottság ezirányú tevékenysége jórészt adatok gyűjtésére, statisztikai jellegű feldolgozására és közlésére vonatkozik. A Tanácsra ezzel szemben már a tudományos igényű feldolgozás és a messzebbmenő következtetések levonása jut: a Tanács támogatja ugyanis a kommunikációs és multimédia-szolgáltatás szektor technológiai innovációjával és fejlesztésével kapcsolatos kutatásokat és tanulmányokat (együttműködve Kommunikáció és Információs Technológia Legfőbb Intézetével⁷²).

Beszámolók, jelentések

A Tanács feladata, hogy minden év június 30-ig átadja az AGCOM éves beszámolóját a miniszterelnöknek, aki azt a Parlament elé terjeszti. A beszámoló egyebek között tartalmazza az AGCOM hatásköre alá tartozó szektorokkal kapcsolatos adatokat és jelentéseket, különösen az alábbi tárgykörökben:

- a technológiai fejlődés,
- források,
- bevételek,
- tőke,
- lehetséges és jelenlegi műsorterjesztés,
- közönségadatok,
- a vélemények pluralizmusa az információs rendszerben,
- kereszttulajdonlás a rádióban és a televízióban, a nemzeti sajtóban, magazinokban és folyóiratokban és egyéb, országos és közösségi kommunikációs eszközökben.

Az AGCOM bizottságai és Tanácsa döntéseiket egyszerű szótöbbséggel hozzák (szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt), és szintén egyszerű szótöbbséggel a tagok azonnal végrehajthatónak nyilváníthatják a döntést, amelyet az elnök ír alá.⁷³

Az AGCOM kapcsolata más szervekkel

Az AGCOM – bár önálló és független szerv –, egyrészt segítséget kérhet a kormányzattól, másrészt létrehozhat decentralizált szerveket, harmadrészt együttműködik különböző kommunikációs és felhasználói szervezetekkel.

Együttműködés a kommunikációs és felhasználói szervezetekkel

Az AGCOM mint szabályozó hatóság két kommunikációs és felhasználói szervvel működik együtt: Az Állandó Kommunikációs Fórummal és a Felhasználók Országos Tanácsával.

⁷² Istituto superiore delle comunicazioni e delle tecnologie dell'informazione; korábban Istituto superiore delle poste e delle telecomunicazioni, átnevezte a Decreto legislativo 1 dicembre 1993, n. 487. 12. cikk 1. bek.

⁷³ SZMSZ 10. cikk

Felhasználók Országos Tanácsa (*Consiglio nazionale degli utenti*)⁷⁴

A Tanács az AGCOM mellett működik, tagjai a telekommunikációs és műsorszolgáltatás közönségének, felhasználóinak különböző kategóriáit képviselő szervezetek által jelölt szakértők (különösen jog, szociológia, pszichológia, pedagógia, oktatás, tömegtájékoztatás szakértői, akik kimagaslóan az *affermazione dei diritti*, az emberi méltóság vagy a kisebbségvédelem területén).

Hatáskörét tekintve konzultatív, javaslattevő szerv, elsősorban az AGCOM, illetve a Parlament, a Kormány és végső soron minden köz- és magánszervezet irányában, amelyek az audiovizuális tárgykörben hatáskörrel bírnak vagy az érintett kérdésekkel kapcsolatos területen fejtik ki a tevékenységüket.

Figyelemfelhívó szerepe van különös tekintettel a telekommunikációs szektor felhasználóinak (közönségének) érdekeire és a kiskorúak érdekeire, az emberi méltóság védelmére, a kulturális, politikai és vallási pluralizmusra, az információk és a kommunikációs teljességére és pártatlanságára.

⁷⁴ Legge 31 luglio 1997, n 249 2. cikk 28. bek.

VII. Az engedélyezés rendszere Olaszországban

Koncessziók

Az olasz médiaengedélyezési rendszer több tekintetben is eltér a magyar rezsimtől. A legfontosabb különbségek:

- Olaszországban a műsorszolgáltatói tevékenység folytatására két fajta feljogosító aktus adható ki: *engedély* és *koncesszió*. Az előbbire a földfelszíni és műholdas műsorszolgáltatók, az utóbbira a vezetékes és a digitális műsorszolgáltatók jogosultak. Maga a *koncesszió* kifejezés egyébként hangsúlyosabban kifejezi egyrészt a felek jogviszonyának közjogias jellegét, másrészt a frekvencia mint állami tulajdon illetve a műsorszolgáltatás mint kiemelkedően közérdekű tevékenység⁷⁵ időszakos átengedésének valódi karakterét;
- A koncessziót és az engedélyt nem a szabályozhatóság, hanem továbbra is a Kommunikációs Minisztérium bocsátja ki az állam nevében;
- A koncessziót és az engedélyt nem kíséri szerződés (megállapodás), hanem a felek jogai és kötelezettségei egyrészt a törvényben, másrészt a koncesszió/engedély kiadásáról szóló szabályozásokban, harmadrészt magában a koncesszióban/engedélyben nyerne kifejtést;
- A koncessziós/engedélyes által fizetett műsorszolgáltatói díj összege nem licit tárgy, sem a felek alkujának eredménye; azt az AGCOM határozza meg a jogszabályokkal összhangban;
- A közszolgálati műsorszolgáltató nem a törvény erejénél fogva, hanem szintén koncesszió alapján végzi tevékenységét;
- Analóg technika esetében a koncesszió nem csupán magát a műsorszolgáltatást, hanem a műsorszóró (távközlési) tevékenységet is engedélyezi, meghatározva a berendezések elhelyezését és technikai paramétereit. (Ne feledjük, az olasz piac konvergált piac liberalizált távközléssel, így a műsorszolgáltató egyben saját műsorának műsorszórója is lehet – ezzel tovább nehezítve a műsorszolgáltatás és műsorszórás közti különbségtételt.)

A kiadható televíziós koncessziók áttekintéséhez az alábbi táblázat nyújt segítséget:

1. sz. táblázat: az engedélyköteles tevékenységek fajtái Olaszországban

Földfelszíni		Digitális		Műhold	Kábel
Országos	Helyi	Országos	Helyi		
– kereskedelmi – teleshopping – feltételes hozzáférési	– kereskedelmi – közösségi – informatív – szociális monogram.				
Koncesszió		Engedély		Engedély	Koncesszió, engedély

⁷⁵ Legge 6 agosto 1990, n. 223, 1. cikk 1.bek.

A műsorszórás

Mint azt korábban kifejtettük, a földfelszíni analóg műsorszolgáltató egyben saját műsorának műsorszórója is lehet, így a földfelszíni analóg műsorszolgáltatási koncesszió nemcsak a műsorszolgáltatásra, de a műsorszolgáltatás továbbítására szolgáló berendezések telepítésére és üzemeltetésére illetve a szükséges telekommunikációs összekapcsolódásokra is feljogosít.⁷⁶ Ezzel összefüggésben a koncesszió meghatározza:

- a tervezett frekvenciákat, melyeken a berendezések sugározhatnak;
- a berendezések teljesítményét;
- a vételkörzetét;
- a vételkörzet és az antenna diagrammját.⁷⁷

A műsorszolgáltató egy vagy több műsorszóró állomást is használhat. A hálózatról mellékelni kell egy grafikus leírást, amelyen fel van tüntetve valamennyi állomás, az állomások vételkörzete, illetve az összekapcsolódáshoz szükséges berendezések, beleértve a műsorszolgáltatás helyét és a továbbító készülékek helyét. A koncesszió tárgyául szolgáló adóberendezések kizárólag az Olaszországban hatályos telekommunikációs jogszabályok szerint engedélyezett berendezések lehetnek.⁷⁸

Földfelszíni analóg műsorszolgáltatás

Országos analóg televíziós földfelszíni műsorszolgáltatási koncesszió

A Kommunikációs Minisztériumnak a következő típusok szerinti koncessziókat adhat ki:

- Országos kereskedelmi műsorszolgáltató;
- Országos teleshopping-műsorszolgáltató;
- Feltételes hozzáférésű (vagyis előfizetéses) műsorszolgáltató.⁷⁹

A kérelem

Földfelszíni műsorszórási engedélyért azok folyamodhatnak, akiknek székhelye vagy állampolgársága Olaszországhoz az Európai Unió vagy az Európai Gazdasági térség tagállamához vagy valamely, Olaszországgal reciprocitási viszonyban álló államhoz kötődik.⁸⁰

Televíziós műsorszolgáltatási engedélyt csak gazdasági társaság vagy szövetkezet kérhet, melynek törzstőkéje nem kevesebb országos engedély esetén 12 milliárd líránál,⁸¹ helyi engedély esetében pedig 3 milliárdnál, továbbá legalább 4 alkalmazottat tart.⁸²

(Az olasz jogszabályok tehát igen szigorúak: míg például a francia rendszerben magánszemély is benyújthat kérelmet, addig Olaszországban csak jogi személyeknek nyílik erre lehetőségük, és még minimális vagyont is előírnak a kérelmezők számára.) A nem gazdasági társaság-jellegű jogi személyeknek egyetlen esélyük van: a közösségi jellegű

⁷⁶ Delibera n. 78 del 1 dicembre 1998 (Regolamento per il rilascio delle concessioni per la radiodiffusione televisiva privata su frequenze terrestri) 2. cikk 1. bek.

⁷⁷ U. ott 2. cikk 3. bek.

⁷⁸ U. ott 4. cikk 1. bek.

⁷⁹ U. ott 7. cikk 1-2. bek.

⁸⁰ U. ott 6. cikk 1. bek.

⁸¹ Bár a lírát 2002 február 28-ával hivatalosan is kivonták a forgalomból, a korábbi jogszabályokban még találkozhatunk vele. 1 euro 1936.27 lírának felel meg.

⁸² U. ott 6. cikk 2-3. bek.

televíziós helyi műsorszolgáltatás, amelyre alapítványok, elismert vagy nem elismert egyesületek és haszonszerzésre nem törekvő szövetkezetek kaphatnak engedélyt.⁸³

A kérelmeket A Kommunikációs Minisztériumnak kell bemutatni. Egy kérelem csak egy típusú koncesszióra szólhat.

A kérelem tartalma

A kérelem kötelező tartalma:

- A kérelmezett koncesszió típusának megjelölése;
- Valamely kódolási technika jelenlegi használata;
- Nyilatkozat a berendezések megfelelőségére és működési módjára (az illetékes európai és nemzetközi szervek normáinak megfelelően);
- A rádióelektronikus források hatékony használatát és a digitális műsorszolgáltatás fejlesztését célzó intézkedések megjelölése;
- A kérelmező és a műsorszolgáltatásért felelős személy adatai;
- Gazdasági-pénzügyi terv a koncesszió teljes időtartamára, megfelelően dokumentálva;
- A műsoridő, amelyet egyes műsortípusok sugárzásának a kérelmező szán (például sport, információ, kultúra, szórakoztatás);
- A másorokon és infomációs szolgáltatásokon belül a saját készítésű műsorok százalékaránya;
- A domináns helyzet vizsgálata szempontjából szükséges információk;⁸⁴
- Kötelezettségvállalás a törvényben szabályozott reklámkorlátozások betartására;⁸⁵ kötelezettségvállalás (a feltételes hozzáférési rendszeren szolgáltatók kivételével) arra nézve, hogy a kérelmező vállalja naponta legalább három saját készítésű általános jellegű hírosszeállítás sugárzását 7 és 23 óra között;
- Az ellátni kívánt vételkörzet megjelölése;
- A rádiós és televíziós, kiadói, színházi vagy telekommunikációs szektorban szerzett tapasztalatok;
- A telekommunikációs összekapcsolódásokra irányuló kérelem;
- Az engedélyes vállalkozásban foglalkoztatni kívánt dolgozók száma munkakör és képzettség szerinti bontásban;
- A kutatásra és fejlesztésre szánt pénzügyi beruházások;
- Kötelezettségvállalás a kommunikációs szolgáltatók nyilvántartásába való feliratkozásra;
- A koncessziós által nyújtani szándékozott telekommunikációs szolgáltatások típusai.⁸⁶

Tekintve, hogy – bizonyos keretek között – egy jogosult több koncesszióval is rendelkezhet, előfordulhat, hogy egy koncesszióval rendelkező személy újabb koncesszióért folyamodik.

Az olasz szabályozás abból indul ki, hogy a korábban koncessziót nyert személyek által szolgáltatott információk közül egyik-másik a korábbi koncesszió kérelméből is hasznosítható, ezért ők csak

a) egyrészt dokumentumokkal alátámasztott adatszolgáltatásra kötelesek az alábbiakra nézve:

- a napi műsoridő mennyisége;
- a sugárzott műsorok típusai;

⁸³ U. ott 6. cikk 4. bek.

⁸⁴ Id. Médiatulajdonlás, Versenyjog c. fejezet, valamint Legge 31 luglio 1997 n. 249. 2. cikk 16-17. bek.

⁸⁵ Id. Reklám, szponzoráció, teleshopping c. fejezet, valamint Legge 30 aprile 1998, n. 122 3. cikk

⁸⁶ Delibera n. 78 del 1 dicembre 1998 7. cikk 1. bek. a)-t)

- a sajtókészítésű műsorok és információs szolgáltatások aránya;
- a rádiós és televíziós szektorban eszközölt befektetések (ideértve a kutatási-fejlesztési célú beruházásokat is);
- a foglalkoztatott munkások számát munkakör és szakképzettség szerinti bontásban;
- a piaci részesedést jelző legfrissebb adatok;

b) másrészt bizonyos nyilatkozatok megújítására, az alábbiak tekintetében:

- a szervezet legfőbb gyűlésén, a munka szervezésében és megosztásában, valamint a felelős beosztású személyek kijelölésénél a diszkriminációt kizáró intézkedések;
- a koncessziós díjfizetésre vonatkozó kötelezettségek teljesítése;
- nyilatkozat arról, hogy a jogosult nem szankcionálták a koncesszió visszavonásával;
- az utóbbi időben a telekommunikációs tevékenységgel kapcsolatban kirótt közigazgatási bírságok, megjelölve, mely ellen éltek jogorvoslattal a bíróság előtt;
- a műsorszórási berendezések megfelelősége.⁸⁷

A műsorszolgáltatási koncesszióra irányuló kérelemhez a szabályozás mellékletek csatolását is elrendeli. Ilyen mellékletként kell csatolni:

- a vállalkozások nyilvántartásáért felelős szervek négy hónapnál nem régebbi igazolását arra nézve, hogy a vállalkozás vagyona megfelel a kérelem benyújtásához szükséges küszöböknek;
- amennyiben a vállalkozás nem olasz, a vállalkozás honosságáról szóló igazolást;
- azon tagok névsorát, akiknek részesedése a vállalkozásban a kérelem benyújtásakor meghaladja a 2%-ot⁸⁸, megjelölve az egyes tagok részesedésének mértékét és, ha fennáll ilyen, az általuk gyakorolt befolyás tényét;
- erkölcsi megfelelőséget tanúsító nyilatkozatot (az erkölcsi bizonyítvány olasz megfelelője) azon személyek részéről, akik az antimaffia-jogszabályok szerint erre kötelesek;⁸⁹
- igazolást arról, hogy a vállalkozás vezető tisztségviselőit és jogi képviselőit nem ítélték jogerősen 6 hónapi szabadságvesztésre, továbbá nem alkalmaztak velük szemben megelőző és biztonsági intézkedéseket;
- az eljárási illeték megfizetéséről szóló elismervényt.⁹⁰

A helyi televíziós földfelszíni műsorszolgáltatási koncesszió

Helyi televíziós földfelszíni műsorszolgáltatási kérelmet az alábbi kategóriákra lehet benyújtani:

- kereskedelmi;
- informatív;
- közösségi jellegű;
- helyi szociális mon tematikus műsorszolgáltató.

⁸⁷ U. ott 7. cikk 2. bek.

⁸⁸ Ennek indokairól ld. a Médiatulajdonlás, versenyjog c. fejezetet

⁸⁹ Az antimaffia-rendelkezésekről ld. decreto legislativo 8 agosto 1994, n. 490

⁹⁰ Delibera n. 78 del 1 dicembre 1998 7. cikk 3. bek. a)-f)

A kérelem

A kérelmet – csakúgy mint az országos műsorszolgáltatás esetében – a Kommunikációs Minisztériumhoz kell benyújtani. A kérelem tartalmának egy része azonos az országos műsorszolgáltatási koncesszió iránti kérelem tartalmával, így a helyi kérelem is tartalmazza az alábbiakat:

- nyilatkozat a berendezések megfelelőségére és működési módjára (az illetékes európai és nemzetközi szervek normáinak megfelelően);
- a műsoridő, amelyet egyes műsортípusok sugárzásának a kérelmező szán (például sport, információ, kultúra, szórakoztatás);
- a rádiós és televíziós, kiadói, színházi vagy telekommunikációs szektorban szerzett tapasztalatok;
- a koncesszió által nyújtani szándékozott telekommunikációs szolgáltatások típusai.⁹¹

Ezeket túl azonban a helyi kérelem tartalmaz néhány sajátos kritériumot is, az alábbiak szerint:

- a koncesszió típusa;
- a tervezett vételkörzet;
- azon vételkörzetek, amelyeket a kérelmező más kérelmeiben megjelölt, fontossági sorrendben;
- a kereskedelmi jellegű műsorszolgáltatás kérelmezőjének kötelezettségvállalását a helyi információs és egyéb helyi jellegű műsorok sugárzására;
- az informatív, közösségi vagy szociális jellegű monotemaiikus műsorszolgáltatás kérelmezőjének kötelezettségvállalását az ezen jogosultságokra speciálisan meghatározott műsorszervezeti korlátok⁹² betartására.⁹³

Emellett természetesen a helyi műsorszolgáltatás kérelmezői is kötelesek mellékletet csatolni a kérelmükhöz. A mellékletként csatolandó iratok megegyeznek az országos jogosultságok kérelméhez csatoltakkal.

A kérelmek értékelése

A koncesszió iránti kérelmeket tehát a Kommunikációs Minisztériumhoz kell benyújtani,⁹⁴ amely kedvező döntés esetén kiállítja a koncessziót.

A kérelmek értékelését és összevetését egy tanács végzi, amelyet Kommunikációs Miniszter jelöl ki rendeletben egy, az AGCOM által összeállított szakértői listáról (jogi, gazdasági-pénzügyi, rádióelektronikai, televíziós kommunikációs és műsorkészítő.) A tanácsnak a kérelem beérkezésétől számított 5 napon belül nyilatkoznia kell az eljárás megindításáról.⁹⁵

A tanács a kérelmet indokolt határozattal elutasítja, ha nem felel meg a tartalmi feltételeknek.⁹⁶

A tanács a kérelmet tartalmát pontozás alapján értékeli. A pontozás során figyelembe veendő szempontok:

- a) a műsorok minősége;
- b) a vállalkozás, a befektetések és a hálózatfejlesztés tervei;

⁹¹ U. ott 7. cikk 1. bek. a)-t)

⁹² Ld. A kommunikáció tartalma és a médiaszektor szereplői c. fejezet illetve Delibera n. 78 del 1 dicembre 1998 1. cik

⁹³ Delibera n. 78 del 1 dicembre 1998 8. cikk 2. bek.

⁹⁴ U. ott 9. cikk 1-2. bek.

⁹⁵ U. ott 9. cikk 2. bek.

⁹⁶ U. ott 9. cikk 4. bek.

- c) alkalmazottak;
- d) a műsorszolgáltatási és más szektorokban szerzett tapasztalatok.⁹⁷

Az összehasonlító értékelés és pontozás után a tanács összeállít egy rangsort az országos kérelmekből, illetve vételkörzetenként elkülönítve a helyi kérelmekből.

A koncesszió időtartama, megszűnés, elévülés

Az országos és helyi földfelszíni analóg televíziók koncessziója 6 évre szól és megújítható. A koncesszió nem ruházható át, csak magának a televíziós vállalkozásnak az elidegenítésével együtt. Ebben az esetben az üzem új tulajdonosa 15 napon belül köteles bemutatni a koncesszió átengedésére irányuló kérelmét a Kommunikációs Miniszternek.⁹⁸

A koncesszió megszűnik:

- a 6 év lejártával, ha nem újítják meg;
- a koncessziós lemondásával;
- a koncessziós megszűnésével;
- csőd bejelentésével vagy egyéb olyan versenyjogi eljárás megindulásával, amely nem teszi lehetővé a vállalkozás működésének folytatását;
- a koncessziós díj fizetésének elmaradásával.⁹⁹

A koncesszió emellett megszűnhet elévüléssel is. Az elévülés akkor következik be, ha a koncesszióban megjelölt személyes és tárgyi feltételek nem állnak fenn többé.¹⁰⁰

A koncesszió megújítása¹⁰¹

Az olasz médiajog nem ismeri az engedély automatikus megújítását. A megújításhoz ugyanúgy, mint az engedélyezéshez a Kommunikációs Minisztériumhoz kell kérelmet benyújtani, még hozzá a koncessziós szerződés lejárta előtt legalább három hónappal (és mellékelni kell a megújítás illetékének befizetéséről szóló bizonylatot.) A minisztérium 90 napon belül dönt a megújításról. A koncesszió megújításakor figyelembe veszik az AGCOM illetve a Versenyhatóság (*Autorità garante della concorrenza e del mercato*) által a koncessziósra korábban kiszabott szankciókat.

Az egyidejű műsorterjesztés engedélyezése

Szintén a Miniszter hatásköre az egyidejű műsorterjesztés engedélyezése, vagyis az olyan műsorterjesztés, amelyben az összekapcsolódott műsorszolgáltatók műsoridejük többségében azonos műsort sugároznak.¹⁰²

A műsorszolgáltatóknak legalább 15 nappal a tervezett összekapcsolódás előtt be kell nyújtani a Minisztériumhoz összekapcsolódásuk műsortervét.

Az összekapcsolt sugárzást folytatni csak olyan figyelmeztetés után lehetséges, mely felhívja a figyelmet annak természetére; szükséges továbbá egy megkülönböztető jelkép vagy elnevezés (amellett, hogy saját elnevezésüket is használniuk kell), amely nem emlékeztethet részben vagy egészben más műsorszolgáltatásra. (Fontos megjegyezni, hogy ez utóbbi

⁹⁷ U. ott 9. cikk 5. bek.

⁹⁸ U. ott 11. cikk 1-2. bek.

⁹⁹ U. ott 11. cikk 3. bek.

¹⁰⁰ U. ott 1998 11. cikk 4. bek.

¹⁰¹ U. ott 12. cikk

¹⁰² U. ott 14. cikk 1. bek; ld. még Legge 6 agosto 1990, n.223 21. cikk

rendelkezés azokra is vonatkozik, akik ugyan nem összekapcsolódva, de műsoridejük egy részében közös műsorokat sugároznak.)¹⁰³

A földfelszíni digitális televíziós műsorszolgáltatás¹⁰⁴

A digitális földfelszíni televíziós műsorszolgáltatás végzésére nem koncesszió jogosít, hanem engedély. Az engedélyezés feltételei és eljárása hasonlít a koncessziók kiadásának eljárására, (természetesen az engedélyeket is a Kommunikációs Minisztérium bocsátja ki), ezért a részletek ismétlése helyett álljanak csak itt a legfontosabb különbségek. A legmarkánsabb eltérés a koncesszió és az engedély között az, hogy a digitális műsorok sugárzásának technikai sajátosságai miatt itt tisztán különvlik a műsorszolgáltatás és a műsor terjesztése; az engedélyest a vonatkozó jogszabályok már egyértelműen tartalomszolgáltatónak (*fornitore di contenuti*) nevezik, és maga az engedély is csak a műsортartalmak szolgáltatására vonatkozik, magára a műsorszórási tevékenységre nem.

Az engedély és a koncesszió egyéb eltérései:

Az engedélyért folyamodók körét a jogszabály ugyanúgy határozza meg, mint a földfelszíni műsorszolgáltatás esetében, csak éppen a szükséges vagyon összehatárai mások:

- az országos engedély esetén az alaptőke alsó limitje 6 200 000 €, az alkalmazottaké 20 fő;¹⁰⁵
- a helyi engedély esetén ezek az értékek 155 000 €-ban és 4 alkalmazottban vannak meghatározva.¹⁰⁶

A digitális műsorszolgáltatási engedély kiadásáért benyújtott kérelemhez szintén kapcsolódnak nyilatkozatok. A kérelmezőknek egyebek közt az alábbi dokumentumokat kell csatolnia:

- a kérelmező nyilatkozata arról, hogy a vezető tisztségviselőket illetve jogi képviselőt nem büntették 6 hónapi szabadságvesztéssel;
- a kérelmező cégbejegyzéséről szóló igazolása;
- a részvénykönyv kivonata;
- az alkalmazottak számának megjelölése;
- a társaság tőkéjében 2%-osnál nagyobb részesedéssel bíró tagok listája, illetve a befolyásoló részesedéssel bíró társaságok megjelölése.¹⁰⁷

A kérelemnek az alábbiakat kell tartalmaznia

- a kérelmező engedély kiadásához szükséges adatai;
- az országos illetve az érintett helyi vételkörzet feltüntetése;
- a napi műsoridő és a műsorterv, különös tekintettel a különböző típusú műsorok arányára;
- a kódoló rendszer leírása és a műsorokhoz való hozzáférés feltételeinek tervezete;
- a műsorok terjesztésének módja illetve a műsorok terjesztésére kizárólagosan engedélyezett szerv;
- az alkalmazott technikák és szerkesztési elvek megjelölése, előnyben részesítve a kiskorúak védelmét és a látás- és halláskárosult személyek támogatását.¹⁰⁸

¹⁰³ Delibera n. 78 del 1 dicembre 1998 14. cikk 3-4. bek.

¹⁰⁴ Delibera 435/01/CONS (Regolamento relativo alla radiodiffusione terrestre in tecnica digitale) (módosította a 266/06/CONS és a 109/07/CONS)

¹⁰⁵ Delibera 435/01/CONS 2. cikk 4. bek.

¹⁰⁶ Delibera 435/01/CONS 4. cikk 4. bek

¹⁰⁷ Delibera 435/01/CONS 2. cikk 9. bek

¹⁰⁸ Delibera 435/01/CONS 3. cikk 1. bek. a-f

Az engedély időtartama és megújítása¹⁰⁹

A digitális földfelszíni műsorszórási engedély időtartama 12 év, és nemcsak megújítható, de büntetésként a harmadára is csökkenthető (ez utóbbiról a Kommunikációs Minisztérium dönt az AGCOM meghallgatása után.)

Az engedély megszűnik, ha

- időtartama megújítás nélkül jár le;
- az engedélyes lemond;
- csődöt jelent vagy más, a tevékenysége folytatását ellehetetlenítő versenyeljárás alá vonják.

A műholdas műsorterjesztés¹¹⁰

A televízióműsorok műholdas terjesztésére szintén nem koncesszió, hanem engedély jogosít; melyet azonban nem a Kommunikációs Minisztérium hanem az AGCOM Tanácsa bocsát ki. Azon műsorterjesztők kötelesek engedélyért folyamodni, amelyek az alábbi három feltételből kettőt teljesítenek:

- hazai kibocsátó;
- olaszország területére telepített up-link berendezés;
- a tagállamokban fogható műsorok sugárzása.

Vagyis azon vállalkozásoknak kell engedélyért folyamodniuk, melyek:

- olasz kibocsátók, akik a tagállamokban fogható műsort sugároznak;
- külföldi kibocsátók, akik Olaszország területére telepítik az up-link berendezéseiket, amelyekkel a tagállamokban fogható műsort sugároznak; illetve
- olasz kibocsátók, akik Olaszország területére telepítik az up-link berendezéseiket, amelyekkel a tagállamokban nem fogható műsort sugároznak.¹¹¹

Engedélyt csak részvénytársaság kaphat, méghozzá olyan részvénytársaság, melynek székhelye Olaszországban vagy az Európai Gazdasági Közösségben vagy az Olaszországgal reciprocitási viszonyban álló más államban van. A földfelszíni engedélyezéshez hasonlóan műholdas kibocsátásra sem kaphat engedélyt az a vállalkozás, amelynek vezető tisztviselőjét vagy jogi képviselőjét jogerősen 6 hónapi szabadságvesztéssel büntették.¹¹²

Az engedélyt nem a Kommunikációs Minisztérium, hanem az AGCOM Tanácsa adja ki a kérelem beérkezésétől számított 60 napon belül. A földfelszíni engedélyek iránti kérelemtől eltérően a műholdas műsorszolgáltatási engedély kérelmére az AGCOM egy formanyomtatványt rendszeresített, melyhez a kérelmezőnek a működésére vonatkozó szokásos nyomtatványokat (cégbejegyzésről igazolás, részvénykönyv-kivonat, stb.) kell mellékelnie.

A valamely uniós tagállamban vagy a Határokon átnyúló televíziózásról szóló strasbourg-i konvenció részes államában jogszerűen alapított külföldi kibocsátó a hazai kibocsátókkal azonos szabályok szerint folyamodhat engedélyért.¹¹³

¹⁰⁹ Delibera 435/01/CONS 4. cikk

¹¹⁰ Delibera n. 127/00/CONS (Approvazione del regolamento concernente la diffusione via satellite di programmi televisivi)

¹¹¹ Delibera n. 127/00/CONS 2. cikk 2. bek. a)-c)

¹¹² U. ott 2. cikk 3. bek.

¹¹³ U. ott 2. cikk 4. bek.

Az engedély időtartama, megújítása¹¹⁴

Az engedély 6 évre szól és megújítható. A megújítás iránti kérelmet az engedély lejártát legalább 90 nappal megelőzően kell benyújtani az eredeti kérelem formanyomtatványával azonos formában. A csatolandó dokumentumokat helyettesítheti a jogi képviselő nyilatkozata arra vonatkozóan, hogy a korábbi engedélyhez szolgáltatott adatok nem változtak.

A kérelmezőnek 5 000 € illetéket kell fizetnie.

Az engedély visszavonása és megszűnése¹¹⁵

Az AGCOM indokolt határozattal elrendeli az engedély visszavonását az alábbi esetekben:

- a műholdas kibocsátókra vonatkozó szabályok (szabályozás III. fejezete) súlyos vagy ismételt megsértése;
- az engedélyes vállalkozás befolyásolásának átengedése olyan személyek számára, akik nem felelnek meg az engedélyezés követelményeinek.

Az engedély automatikusan megszűnik, ha:

- az engedélyezett vállalkozás csődöt jelent (kivéve ha tevékenységének időleges folytatására engedélyt kapott);
- más, tevékenységének folytatását ellehetetlenítő versenyjogi eljárás alá vonják;
- az engedély kibocsátásához szükséges objektív és szubjektív feltételek közül legalább egy hiányzik;
- lejár a 6 év (megújítás nélkül).

A vezetékes műsorterjesztés

A vezetékes hálózatok esetében két különböző tevékenységnek minősül a vezetékes hálózatok és berendezések telepítése-üzemeltetése mint telekommunikációs kérdés, valamint a műsorterjesztés mint médiajogi kérdés között.

A telekommunikáció szempontjából vezetékes műsorterjesztő hálózatok és berendezések létesítését és üzemeltetését a Kommunikációs Minisztérium engedélyezi *koncesszió* formájában. A Minisztérium az engedélyezésre irányuló kérelem beérkezésétől számított 180 napon belül közli döntését a kérelmezővel.¹¹⁶ A koncesszió időtartamát a jogszabály húsz esztendőben maximalizálja és megújíthatóvá teszi.¹¹⁷ Magával a kérelemmel szemben a jogalkotó a technikai feltételek részletezésén túl nem ír elő egyedi mérlegelésre lehetőséget adó feltételeket. Ez a tény, továbbá a koncesszió hosszú időtartama formálissá teszi az engedélyezési rendszert: tulajdonképpen nyilvántartási rendszerről beszélhetünk. (Hogy a jogosultság egyszerű megszerzése ellenére mégsem mondható az olasz kábelpiac penetránsnak, arról a korábbiakban már szóltunk.) A kábelüzemeltetők bármikor számíthatnak ellenőrzésre a technikai megfelelésség kivizsgálása céljából – és adott esetben bírságra is.¹¹⁸

A médiajog szempontjából a vezetékes műsorterjesztési jogot ugyancsak a Kommunikációs Minisztériumtól kell kérelmezni, amely *engedélyt* bocsát ki. A vezetékes engedélyek fajtái a koncessziós engedélyek mintájára¹¹⁹ alakulnak. Vezetékes úton műsorterjesztést lehet végezni. Állami hálózaton, vagy a fent ismertetett koncessziós szolgáltatók hálózatán lehet terjesztetni. Állami

¹¹⁴ U. ott 5. cikk

¹¹⁵ U. ott 6. cikk

¹¹⁶ Decreto-Legge 22 febbraio 1990, n. 73. 4. cikk

¹¹⁷ U. ott. 5. cikk

¹¹⁸ U. ott 8. cikk

¹¹⁹ Ld. Fentebb az analóg koncessziókról írottak és Legge 6 agosto 1990, n. 223.

közszolgáltató hiányában a koncessziósnek el kell fogadni az engedélyes terjesztési kérelmét – természetesen saját kapacitása határáig.¹²⁰

Magát a hálózatot üzemeltető vállalkozás és a hálózaton műsorterjesztést végző vállalkozás különválnak: az egyik koncesszió, a másik engedély alapján működik.

¹²⁰ Decreto-Legge 22 febbraio 1990, n. 73. 10. cikk

VIII. Az olasz közszolgálati audiovizuális szektor

A közszolgálati definíciója a hazai médiatörvényben szabatos és körültekintő, talán Európában a legszabatosabb. A magyaréhoz hasonló ismérvek teljességével nem találkozunk az olasz jogrendszerben. Sem az állami tulajdon, sem a közpénzekből finanszírozás, sem a társadalmi felügyelet nem szükségszerű fogalmi elemek. Ami biztos fogódzó: a közszolgáltatás-jelleg, a közérdek és az ennek fényében összeállított műsorszerkezet.

A közszolgálati műsorszolgáltatásra az olasz szabályok viszonylag átfogó definíciót adnak. A közszolgálati műsorszolgáltatás – vagy ahogyan a Gasparri-törvény nevezi, általános rádiós és televíziós közszolgálati műsorszolgáltatás (*servizio pubblico generale radiotelevisivo*) - egy műsorszolgáltatási szektorban az arra koncesszióval bíró vállalkozás által összetett, nemcsak informatív műsorszerkesztéssel koncesszió alapján végzett közszolgáltatás a vonatkozó jogszabályokban meghatározott módon és korlátok között.¹²¹

A közszolgálati műsorszolgáltatási tevékenységet végző társaságokat Olaszországban nem a törvény hozza létre, és jogosultságuk sem a törvényből fakad: a közszolgálati műsorszolgáltatási tevékenységet koncesszióban nyerheti el olyan részvénytársaság, amellyel a Kommunikációs Minisztérium országos műsorszolgáltatási szerződést (illetve az autonóm Trento és Bolzano provinciák regionális szolgáltatási szerződést) kötöttek. Mint azt az engedélyezési rendszer áttekintésénél láthattuk, Olaszországban a jogosultakkal nem köt a Minisztérium műsorszolgáltatási szerződést – egyedül a közszolgálati műsorszolgáltatóval. (Ez a közjogias szerződés pótolja azt a többletet, amelyet más államokban a közszolgálati műsorszolgáltatók törvényi deklarációja jelent.)

A közszolgálati műsorszolgáltatók jogait és kötelezettségeit tehát meghatározzák:

- a jogszabályok,
- a műsorszolgáltatási szerződés,
- a jogosultság háromévenkénti megújítása előtt kiadott közös AGCOM-kommunikációs miniszteri határozatban meghatározott irányelvek,¹²²
- az AGCOM határozatában (a műsorórák).¹²³

A közszolgálati műsorszolgáltatási szerződés

Mint azt az engedélyezési rendszer áttekintésénél láthattuk, Olaszországban a jogosultakkal nem köt a Minisztérium műsorszolgáltatási szerződést – egyedül a közszolgálati műsorszolgáltatóval. (Ez a közjogias szerződés pótolja azt a többletet, amelyet más államokban a közszolgálati műsorszolgáltatók törvényi deklarációja jelent.) A közszolgálati műsorszolgáltatási szerződéseket háromévente megújítják.

A közszolgálati műsorszolgáltatási szerződés tartalma meghatározza egyrészt az országos vételkörzetű műsorszolgáltató televízió- és rádióadásait, illetve azt, hogy mennyi műsorórát kell szánni az oktatási, információs és kulturális műsorokra (ez utóbbiak esetében a színházi, mozi, televíziós (akár eredeti nyelvű – illetve a magas művészi színvonalú zenei művekre.) Ezeket a számokat az AGCOM minden 3 évben határozatban újra meghatározza.¹²⁴ A konkrét számok mellett a szerződés százalékban is meghatározza a fenti műsorok arányát a teljes műsoridőn (különösen a főműsoridőn belül).

¹²¹ Legge 3 maggio 2004, n.112 Norme di principio in materia di assetto del sistema radiotelevisivo e della RAI-Radiotelevisione italiana S.p.a., nonché delega al Governo per l'emanazione del testo unico della radiotelevisione 2. cikk h) pont

¹²² U. ott 17. cikk 4. bek

¹²³ U. ott 17. cikk 3. bek. b) pont

¹²⁴ U. ott 17. cikk 4. bek.

A szerződés a műsoridőhöz való hozzáférést is meghatározza, vagyis azt, hogy hogyan és milyen arányban férhetnek hozzá aktív szereplőként a műsorokhoz

- a parlamenti pártok,
- a helyi autonómiák asszociatív szervezetei,
- országos szakszervezetek,
- politikai mozgalmak,
- politikai és kulturális intézmények,
- vallási szervezetek,
- etnikai, nyelvi csoportok,
- az ezt kérelmező fontos társadalmi érdekcsoportok.

A közszolgálati műsorszolgáltatási szerződés továbbá szól a közérdekű vagy társadalmi hasznosságú hirdetések ingyenes közlésének kötelezettségéről, továbbá a kiskorúaknak szánt műsorok mennyiségéről; a levéltári jellegű iratok kezeléséről és hozzáférhetővé tételéről.

Tekintve, hogy a közszolgálati műsorszórók nem csupán reklámbevételekből tartják fenn magukat, a reklámbevételekhez kapcsolódó általános kvóták alkalmazhatatlanok. Így a műsorszolgáltatási szerződés rendelkezik arról is, hogy a műsorszolgáltatók éves bevételük legalább 15 százalékát európai művekre kötelesek fordítani, amely a független alkotók műveit is magában foglalja, valamint a szerződés határozza meg a közszolgálati műsorszolgáltatókra vonatkozó reklámlimiteket.

Szintén a szerződés határozza meg a közszolgálati műsorszolgáltatók számára a digitális technológiára való átállás határidőit, illetve a közszolgálati interaktív szolgáltatások kivitelezését.

A szerződés továbbá meghatározza a távoktatási tevékenység kivitelezését és a látás- és halláskárosult személyek védelmére vonatkozó intézkedéseket.

A RAI működése, szervezete

Az 1975-ös médiatörvény szerint három országos televíziós és három országos rádiós műsorszolgáltató szerezhet közszolgálati műsorszolgáltatási koncessziót.¹²⁵

Ezt a koncessziót a már 1952 óta létező, és 1954 óta televíziós műsorszolgáltatást is végző RAI (Radiotelevisione Italiana Spa), Olaszország közszolgálati műsorszolgáltató vállalkozása szerezte meg és újítja meg azóta is.

A RAI legfőbb szervei az elnök és az igazgatótanács.

Az igazgatótanács tagjait a rádiós-televíziós szolgáltatások felügyeletéért felelős parlamenti bizottság jelöli.¹²⁶ Igazgatótanácsni tagnak nevezhetők azok, akik az alkotmánybíróságba is jelölhetők¹²⁷, vagy azok a társadalmilag elismert, független személyek, akik a kommunikációval kapcsolatos gazdasági, tudományos, jogi, kulturális tevékenységben kimagasló vezetői tapasztalatokra tettek szert.

Az igazgatótanács elnökét maga az igazgatótanács választja saját tagjai közül, azonban a jelöltet a rádiós-televíziós szolgáltatások felügyeletéért felelős parlamenti bizottság 2/3-os többségének támogatnia kell.

A RAI tehát nem törvényben alapított és törvény által jogosított szervezet, állami jellege jóval kevésbé érezhető, mint például a Francia közszolgálati műsorszolgáltatóknak.

Ezt a csekélyke állami jellegét is végleg megszüntetni látszik a RAI privatizációja.

¹²⁵ Legge 14 aprile 1975, n. 103, 3. cikk

¹²⁶ Legge 6 agosto 1990, n. 223 25. cikk 1-3. bek.

¹²⁷ Alkotmány 135. cikk

A RAI privatizációja

A 112/2004-es törvény elrendelte a RAI privatizációját,¹²⁸ amely több lépcsőben zajlik:

1. A törvény hatályba lépésétől 60 napon belül a RAI-Radiotelevisione italiana Spa beolvadt a RAI-Holding Spa.-ba. Minden koncesszió és engedély átszállt a RAI-Holding Spa-ra a törvény erejénél fogva, további intézkedések nélkül.
2. A fúzió eredményeként a RAI Holding Spa felvette az eredeti műsorszolgáltató nevét, vagyis újra RAI-Radiotelevisione italiana Spa lett. A beolvadó cég igazgatótanácsának feladatait átvette az új vállalkozás igazgatótanácsa (ám a Minisztérium igazgatótanácsi képviselője továbbra is jelen lesz a vállalkozás irányításában); a RAI-ra vonatkozó jogszabályok a fúzióval létrejövő új vállalkozást kötik.
3. Végül négy hónapon belül az állam elidegenítette az új vállalkozásban bírt tulajdoni részesedését. Az elidegenítés nyilvános ajánlattétellel történt,¹²⁹ amelynek határidőit, feltételeit, a nyilvánosságra hozatal módját, és más elemeket a műsorszervezetért felelős miniszterközi bizottság határozatai határozták meg.

A „közérdekre és a közszolgálati műsorszolgáltatásba vetett közbizalomra tekintettel”,¹³⁰ a társaság alapszabályába módosíthatatlanul beiktatnak a részvénytulajdonlásra vonatkozó korlátozásokat is:¹³¹ Egy személy maximum a részvények vagy a szavazati jogok legfeljebb egy százalékával bírhat; tilos továbbá a részvényesek több mint két százaléka között a részvényesi jogok gyakorlásával kapcsolatos megegyezések, a szavazatok befolyásolása.

A privatizáció után a RAI működése és szervezete az alábbiak szerint alakul:

A RAI 12 évre kap műsorszolgáltatási koncessziót.

Legfőbb szerve az igazgatótanács, amely 9 tagból áll és már nem állami szervek delegálják, hanem saját közgyűlés választja. Az igazgatótanács látja el a közszolgálati kötelezettségekre vonatkozó szabályok betartásának biztosítását és ellenőrzését.¹³²

¹²⁸ Legge 3 maggio 2004, n.112, 21. cikk

¹²⁹ Id. Decreto legislativo 24 febbraio 1998, n. 58, első fejezet

¹³⁰ Legge 3 maggio 2004, n.112, 21. cikk 5. bek.

¹³¹ az alapszabály-módosítás szabályairól ld. decreto-Legge 31 maggio 1994, jogszabályba foglalva: Legge 30 luglio 1994, n. 474, 3. cikk 1. bek.

¹³² Legge 3 maggio 2004, n.112, 21. cikk 3. bek.

IX. Műsorszerkezeti követelmények

A alkotmányos keretknél leírt alapelveket az egyes médiarendszerek a következő szabályokban bontják tovább:

Olaszországban a műsortartalomra vonatkozó rendelkezéseket a legkülönbözőbb jogszabályok (az 1990-es médiatörvény, az AGCOMot létrehozó törvény, az engedélyezésről szóló határozatok, az uniós rendelkezéseket átültető törvények és határozatok) szabályozzák, melyeket az alábbiakban lehet röviden összefoglalni:

A műsoridő

Az 1990-es médiatörvény kimondja, hogy a helyi műsorszolgáltatóknak nem kevesebb, mint

- napi 8 órában és
- heti 64 órában kell műsort sugározniuk;

ugyanazek az értékek az országos műsorszolgáltatók esetében

- napi 12 óra és
- heti 90 óra. (az ismétlődő sugárzás és az állóképek sugárzása nem számít bele ebbe az időbe.)¹³³

Ezt a rádiós és televíziós műsorszolgáltatókra vonatkozó limitet az AGCOM a televíziós műsorszolgáltatók esetében tovább pontosította:

a helyi műsorszolgáltatók esetében

- minimum napi 12 órányi,
- heti 90 órányi műsoridőben,

az országos műsorszolgáltatók esetében

- minimum napi 18 órányi,
- heti 130 órányi műsoridőben meghúzva a küszöböt.¹³⁴

(E tekintetben az állókép sugárzása nem számít a műsoridőbe.)

Mint azt már korábban láthattuk, a földfelszíni műsorszolgáltatók egyben saját műsoruk terjesztői is lehetnek, illetve hogy egy személy több helyi engedéllyel is rendelkezhet, valamint hogy az országos engedélyesnek az országos terjesztéshez jó néhány adótornyot kell igénybe vennie, ugyanakkor Olaszország kulturálisan-etnikailag-nyelvileg (nyelvjárások szerint) széttagolt, arra sarkallná a műsorszolgáltatókat, hogy a nagyobb közönségrészesedés érdekében minél széttagoltabb igényeket szolgáljanak ki (hiszen partikuláris technikai feltételeik adottak). Ennek elkerülése végett rögzítette az AGCOM, hogy a koncessziósnak minden, a koncesszióba foglalt területen ugyanazt a műsort kell sugározni. Ezalól azonban – éppen az említett széttagoltságra tekintettel enged néhány kivételt.

¹³³ Legge 6 agosto 1990, n. 223. 20. cikk 1-3. bek.

¹³⁴ Delibera n. 78 del 1 dicembre 1998 (Regolamento per il rilascio delle concessioni per la radiodiffusione televisiva privata su frequenze terrestri) 10. cikk 1. bek.

Ilyen kivételek:

- a) az előre nem látható, véletlenszerű vagy kivételes események;
- b) a helyi műsorszolgáltató esetében a napi műsoridő egyötödét meg nem haladó részben.
 - 1) a műsortartalmak helyi fontosságával kapcsolatban;
 - 2) abban az esetben, ha a műsorok különböző nyelvi-kulturális közösségeknek lettek címezve;
 - 3) a különböző informatív műsorok szolgáltatása esetében¹³⁵ (ez utóbbi három kivételre a Kommunikációs Miniszter által kibocsát engedélyt.¹³⁶)

A kiskorúak védelme

A kiskorúak védelme az AGCOM létrejötte előtt a korábbi *Garante per la radiodiffusione e l'editoria* speciális hatásköre volt. A 249/97 törvény teljes hatáskört adott az AGCOMnak annak biztosítására, hogy a műsorok tartalma ne sértse a kiskorúakat.¹³⁷ A törvényi szint mellett akadnak kérdések, amelyeket a Minisztériumok rendeleti szinten szabályoznak. Ilyenek például a 14 éven aluliakkal kapcsolatos tilalmak, melyeket a Kommunikációs Minisztérium és a Munkaügyi és Szociálpolitikai Minisztérium, valamint az Esélyegyenlőségi Minisztérium közösen határoznak meg.¹³⁸

A kiskorúak védelmének legalsóbb szintű – és egyben legrészletesebb szabályozása pedig az önszabályozás: a 2002. november 29-én elfogadott, a televíziózásról és fiatakorúakról szóló önszabályozó kódexet és módosításait a műsorszolgáltatók és tartalomszolgáltatók egyaránt kötelesek betartani a törvény erejénél fogva.¹³⁹

A törvény viszonylag szűkszavúan szól a kiskorúakról: kimondja, hogy tilos az olyan filmművészeti alkotások sugárzása, amelyeknek vetítéséhez vagy nyilvános vetítéséhez való hozzájárulást sem adták meg¹⁴⁰, vagy amelyeknek megtekintése 12 évnél fiatalabb nézők számára tilos,¹⁴¹ a tizennégy évnél fiatalabbak számára tiltott filmeket pedig nem szabad sem egészben, sem részben sugározni 22:30 előtt és 7:00 után.¹⁴²

Emellett a televíziós műsorszolgáltatók és a tartalomszolgáltatók kötelesek továbbá a kiskorúakat védő speciális intézkedéseket megtenni a 16:00-tól 19:00-ig tartó műsoridőben, a kifejezetten kiskorúaknak készült műsorokban, különös tekintettel a reklámokra, és a reklámüzenetet hordozó kommunikáció minden más formájára. Szintén a kiskorúakra tekintettel megfelelő szempontokat kell szem előtt tartani a sportesemények közvetítésekor, különösen a futballnál, főleg abban a tekintetben, hogy a fiatalok között a fair sportverseny értékeit, az ellenfél tiszteletét terjesszék, megelőzve a sportban megjelenő erőszakot.¹⁴³

A Magyarországhoz vagy több európai országhoz hasonló klasszifikációs rendszerrel a törvényben nem találkozunk, az önszabályozó kódex azonban – túl azon, hogy a reklámoktól a hírműsorokig minden műsortípust végigtárgyal a kiskorúak védelme szempontjából – a védelem három szintjét állítja fel, amelyek a műsoridő egyes szakaszaihoz igazodnak:¹⁴⁴

¹³⁵ U. ott 10. cikk 3. bek.

¹³⁶ U. ott 10. cikk 5. bek.

¹³⁷ Legge 31 luglio 1997, n. 249 1. cikk 6. bek. b) pont 6) alpont

¹³⁸ U. ott 5. bek.

¹³⁹ U. ott 3. bek.

¹⁴⁰ A mozifilmek vetítésének engedélyezése hasonló a régi egyházi könyvcenzúrához: ha a vetítésnek nincs akadálya, akkor a régi latin „*nihi obstat*” formula mai olasz megfelelőjével – „*nulla osta*” – látják el.

¹⁴¹ Decreto legislativo 31 luglio 2005, n. 177. 34. cikk 1. bek.

¹⁴² U. ott 2. bek.

¹⁴³ U. ott 4. bek.

¹⁴⁴ Codice di autoregolamentazione TV e minori, 4.2-4.4 pontok

- I. szint: általános védelem – a nap bármely szakában sugárzott műsorra vonatkozó szabályok;
- II. szint: megerősített védelem – a 7:00-tól 16:00-ig és a 19:00-tól 22:30-ig sugárzott műsorokra vonatkozó szabályok (amikor sok kiskorú nézi a televíziót, de feltehetőleg szülői felügyelettel);
- III. szint: különleges védelem – a 16:00-tól 19:00-ig sugárzott műsorokra vonatkozó szabályok (ilyenkor sok kiskorú nézi a tévét, szülői felügyelet nélkül).¹⁴⁵

A kódex nem ír arról, hány éves kortól milyen műsorok nézhetők, csupán arról, hogy a fenti időszavokban milyen speciális szabályokat kell betartaniuk a műsorkészítőknek.

A kiskorúakra vonatkozó rendelkezések (fakadjanak azok törvényből vagy az önszabályozó kódexből) betartására az AGCOM Szolgáltatásokért és Termékekért Felelős Bizottsága jár el, az önszabályozó Kódex által létrehozott Testülettel együttműködésben.¹⁴⁶ A kiskorúakra vonatkozó szabályok megsértéséért kiszabható bírság mértéke pedig 25.000-tól 350.000 Euróig terjed, súlyosabb szabálysértés az engedély vagy koncesszió legfeljebb 12 napos felfüggesztését vonja maga után.¹⁴⁷

Az önszabályozás mellett Olaszországban az állam is felelősséget vállal a tudatos médiafogyasztók neveléséért: a Kommunikációs Minisztérium, az Oktatásiügyi, Felsőoktatási és Kutatási Minisztériummal együtt iskolai kampányokat és a szülőknek szóló sugárzásokat szervez a helyes és felelősségteljes televízióhasználatért, amely sugárzásokra a magasan nézett műsorsávokban kerül sor, különös tekintettel a közszolgálati csatornára.¹⁴⁸

Egyenlő hozzáférés és politikai pluralizmus

A Parlament a politikai jellegű műsorokról külön törvényt hozott 2000-ben.¹⁴⁹ A törvény egyenlő hozzáférést biztosít a rádió és televízió-műsorszolgáltatás politikai véleményeket tartalmazó műsoraihoz (pl. pártpolitikai műsorok, viták, kerekasztalok, stb.) és más olyan programokhoz, ahol a politikai nézetek kifejezése a választásokban (és a népi kezdeményezésekben) érintett minden politikai párt számára fontos lehet.¹⁵⁰ Az ilyen műsorok közvetítése a közszolgálati csatorna (RAI) számára és az országos vételkörzetű ingyenes földfelszíni magán-műsorszolgáltatók számára kötelező.¹⁵¹ Részletes rendelkezések állapítják meg a politikai alanyok jelenlétének szabályait (a politikai párt képviselőit megfelelő arányban), a politikai hirdetések idejét és a hírek közvetítését.

A jogszabályt az AGCOM először a 2000. április 16-án tartott helyhatósági választások során alkalmazta, igen nagy sikerrel.

Híradók, információs műsorok

Az 1990-es törvény kimondja, hogy a koncessziós rádiós és televíziós műsorszolgáltatók naponta kötelesek híradót sugározni.¹⁵² Ennek pontos napi mennyiségét az AGCOM határozta meg, kimondva, hogy:

¹⁴⁵ Olaszországban a délutáni szieszta miatt a dolgozók jelentős része otthon lehet délután, viszont munkaidejük így az estebe nyúlik

¹⁴⁶ U. ott 35. cikk 1. bek.

¹⁴⁷ U. ott 35. cikk 2. bek.

¹⁴⁸ U. ott 6. bek.

¹⁴⁹ Legge 22 Febbraio 2000, n. 28 Disposizioni per la parità di accesso ai mezzi di informazione durante le campagne elettorali e referendarie e per la comunicazione politica

¹⁵⁰ U. ott 28. cikk 1. cikk

¹⁵¹ U. ott 2. cikk

¹⁵² Legge 6 agosto 1990, n. 223, 20. cikk 6. bek. E rendelkezést 1997-ben megtámadták az Alkotmánybíróság előtt, ám az Alkotmánybíróság 38/1998. sz. határozatában (ordinanza 23-26 febbraio 1998, n. 38, Gazz. Uff. 4 marzo 1998, n. 9, Serie speciale), kimondta, hogy a rendelkezés nem alkotmányellenes.

- az országos műsorszolgáltatók (a feltételes hozzáférésűek kivételével) kötelesek legalább napi három saját készítésű hírösszeállítást sugározni 7 és 23 óra között;
- a helyi informatív jellegű műsorszórók a definíciójukkal összhangban napi két órányi informatív műsort (illetve vagy legalább heti öt napon, vagy egy félévben százhusz napon hiradót).¹⁵³

A közösségi jellegű és a társadalmi monotematikus jellegűek szintén a meghatározásuknak megfelelően, azzal összhangban¹⁵⁴ kötelesek hiradó sugárzására.¹⁵⁵

A hiradók tartalmáért viselt felelősséget az olasz médiarendszer azonosítja az újságírói felelősséggel¹⁵⁶ és szektorspecifikusan – vagyis külön a televízióra és a rádióra nézve – rögzíti a helyreigazítás szabályait.¹⁵⁷

Az európai művek

Az európai művek terjesztésére vonatkozó kvótákat az olasz Parlament 1998-ban cikkelyezte törvénybe.¹⁵⁸ A törvény érdekessége, hogy maguknak az európai műveknek a definíciójával adós maradt – a 89/552/CEE irányelvre hivatkozott csak. Az európai művek fogalmát – tulajdonképpen az irányelv vonatkozó szövegének szó szerinti fordítását – csakúgy, mint sok apróbb részlet meghatározását az AGCOM pótolta egy esztendővel később a törvényt végrehajtó határozatban.¹⁵⁹

A törvény szerint az országos műsorszolgáltatóknak a havi nettó (vagyis hírek, sportközvetítések, televíziós játékok, reklámok, teletext, talk-showk és teleshopping nélkül értett) műsoridejük több mint felét európai művekre kell fordítaniuk, melyeknek legalább a fele az elmúlt öt esztendőben készült.¹⁶⁰ Az AGCOM ezt annyiban egészítette ki egy évvel később, hogy ugyanezt a kvótát nemcsak a műsoridő havi de napi bontásban a főműsoridőre is teljesíteni kell (a főműsoridő e tekintetben 18:30-tól 22:30-ig tart).¹⁶¹

A független európai gyártók műveinek legalább a nettó műsoridő 10 %-át kell kitenniük. (A közszolgálati műsorszolgáltató esetében 20%-t.)¹⁶²

A műsorszolgáltatók továbbá kötelesek az éves nettó reklámbevételeik bizonyos hányadát (mely nem lehet kevesebb 20%-nál) audiovizuális művek gyártására vagy vásárlására fordítani, melyek minimum 40%-ban tartalmaznak filmeket, 10%-ban pedig kiskorúaknak szóló műsorokat.¹⁶³

Amennyiben több televíziós csatorna áll egy alany tulajdonában vagy befolyása alatt, az európai műveknek fenntartott kvóta az összes csatorna összesített műsortervére vonatkozik; az egyes műsorszolgáltatókat azonban így is minimum 20-20%-os limit köti. A kvóta kiszámításakor a figyelembe vett csatornákon sugárzásra kerülő európai művek műsoridejének összegét kell elosztani a csatornák teljes műsoridejével.¹⁶⁴

¹⁵³ Delibera n. 78 del 1 dicembre 1998 (Regolamento per il rilascio delle concessioni per la radiodiffusione televisiva privata su frequenze terrestri) 1. cikk 1. bek. d) pont

¹⁵⁴ Legge 31 luglio 1997, n. 249 3. cikk 7-8. pont és Delibera n. 78 del 1° dicembre 1998 1. cikk 1. bek. f) pont

¹⁵⁵ Delibera n. 78° del 1 dicembre 1998 10. cikk 2. bek. a)-c) pontok

¹⁵⁶ A nyomtatott sajtó újságírói felelősségéről ld., Legge 8 febbraio 1948, n. 47 5-6. cikkek

¹⁵⁷ Legge 6 agosto 1990, n. 223, 10. cikk

¹⁵⁸ Legge 30 aprile 1998, n. 122 Differimento di termini previsti dalla Legge 31 luglio 1997, n. 249, relativi all'Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni, nonché norme in materia di programmazione e di interruzioni pubblicitarie televisive

¹⁵⁹ Delibera 9/99 Approvazione del regolamento concernente la promozione della distribuzione e della produzione di opere europee

¹⁶⁰ Legge 30 aprile 1998, n. 122 2. cikk 1. bek.

¹⁶¹ Delibera 9/99 Approvazione del regolamento concernente la promozione della distribuzione e della produzione di opere europee 2. cikk 1. bek.

¹⁶² U. ott. 2. cikk 3. bek. Független gyártók azok, akiket nem befolyásol engedéllyel vagy koncesszióval rendelkező műsorszolgáltató, illetve akik a műveik legalább 90%-át nem ugyanannak a műsorszolgáltatónak értékésítették. (ld. Delibera 9/99 2. cikk 4. bek.)

¹⁶³ Legge 30 aprile 1998, n. 122 2. cikk 5. bek.

¹⁶⁴ Delibera 99/9 2. cikk 4. bek.

Hasonló logika alapján: ha több csatorna áll egy alany tulajdonában vagy befolyása alatt, a reklámbevételből eszközölt befektetés arányát is a figyelembe vett csatornák teljes reklámbevételének összegzésével kell meghatározni.¹⁶⁵

A tematikus csatornák természetesen számíthatnak kivételre: ők indokolással ellátott kérelemben kérhetik az európai kvótákkal kapcsolatos sugárzási és beruházási kötelezettségek alóli teljes vagy részleges mentesítést.¹⁶⁶

Az európai kvótákba beleszámítanak a kifejezetten kiskorúaknak szánt filmművészeti vagy televíziós animációs alkotások, valamint a kiskorúak számára adaptált műsorok és a kiskorúak és felnőttek érdeklődésére egyaránt számot tartó műsorok is.¹⁶⁷

A kvóták megtartását az AGCOM ellenőrzi és jogszabálysértés esetén a műsortartalmakra vonatkozó rendelkezések megsértéséért járó szankciókat alkalmazza.¹⁶⁸

A közérdeklődésre számot tartó események

A 89/552/EEC irányelvvel összhangban Olaszországban is ingyenesen, diszkriminációmentes feltételek mellett kell biztosítani a nyilvánosság számára az olasz szabályozásban „nagyobb jelentőségű események”-ként nevezett eseményekhez való hozzáférést.

1998. december 20-án az AGCOM összeállított egy listát közérdeklődésre számot tartó nagyobb jelentőségű eseményekről,¹⁶⁹ amelyet megküldött az Európai Bizottságnak, miként azt a Határozatok nélküli televíziózásról szóló irányelv előírja. Ezek az események – csakúgy mint Európában másutt – Olaszországban is szinte kizárólag sportesemények. A lista szerint a fontosabb események a következők:

1. nyári és téli olimpiai játékok;
2. a futball világbajnokság a nemzeti válogatott szereplésével játszott döntő és minden mérkőzés;
3. az Európa-bajnokság a nemzeti válogatott szereplésével játszott döntő és minden mérkőzés;
4. a nemzeti futball-válogatott minden hivatalos mérkőzése;
5. a Bajnokok Ligája és az UEFA Kupa döntője és elődöntője, ha az olasz csapatok szerepelnek;
6. a Giro d'Italia (kerékpárverseny);
7. a Forma 1-es olasz nagydíj;
8. a sanremoi olasz zenei fesztivál.

Monitoring

A 249/97 törvénynek megfelelően, más európai hatóságok tapasztalatainak és műsorszolgáltatók etikai kódexének figyelembe vételével az AGCOM is kifejlesztett egy programot a televíziós műsortartalmak monitoringjára. A monitoringról az analóg műsorterjesztés tekintetében 1999. július 7-én döntött az AGCOM Tanácsa, míg a digitális műsorok monitoringjáról 2003 elején született döntés.¹⁷⁰

¹⁶⁵ U. ott 3. cikk 4. bek.

¹⁶⁶ U. ott 5. cikk 1. bek.

¹⁶⁷ Decreto Legislativo 31. luglio 2005, n. 177. 34. cikk 7. bek.

¹⁶⁸ Legge 31 luglio 1997, n. 249 1. cikkben foglalt szankciók

¹⁶⁹ Delibera n. 8/99

¹⁷⁰ Determinazione n. 9/2003 Disposizioni organizzative relative al monitoraggio delle attività della piattaforma digitale a pagamento

A monitoring során az AGCOM különösen az alábbi szempontokat veszi figyelembe:

1. a felhasználók – különösen a kiskorúak – védelme;
2. az engedélyesek műsorszerkesztési kötelezettségei (pl. európai kvóta);
3. reklámozás (pl. reklámidő);
4. a (politikai kulturális, szociális) pluralizmus biztosítása.

Kezdeti működése során a monitoring jórészt az országos műsorszolgáltatásra koncentrált, napjainkra azonban már speciális módszereket és modelleket fejlesztett ki az AGCOM annak érdekében, hogy a helyi televíziós és rádiós műsorszolgáltatás jóval terjedelmesebb szektorára is alkalmazhatóvá váljék.

Nyilvántartás

A monitoring mellett a másik eszköz a műsortartalomra vonatkozó rendelkezések megtartására a műsorszolgáltatók által vezetett nyilvántartás. A magánkoncessziós műsorszolgáltatások kötelesek olyan hitelesített nyilvántartást vezetni, amelyekben hetente összegyűjtik a sugározott műsorok adatait, származását, vagy azt, ha saját gyártásúak.¹⁷¹ A műsorok nyilvántartását a sugárzásuktól számított három hónapig kötelesek őrizni.

A digitális műsorszolgáltatók a műsorok regisztrálását nem hetente, hanem havonta végzik.¹⁷²

¹⁷¹ Legge 6 agosto 1990, n. 223. 20. cikk 4. bek.

¹⁷² Delibera 435/01/CONS (Regolamento relativo alla radiodiffusione terrestre in tecnica digitale) (A továbbiakban digitális engedélyezési szabályzat)6. cikk

X. Reklám, szponzoráció, teleshopping

Ez az a témakör, amiben a 89/552/CEE irányelv alapossága a legkevesebb mozgásteret engedi a tagállamoknak, így nem csoda, hogy Olaszország reklámszabályainak tartalma a magyarra is igen emlékeztet. Míg azonban számos európai szabályozási modell egyetlen jogszabállyal intézi el az audiovizuális reklámokat, Olaszország törvényi szinten ugyan, de több különböző, egymás módosításait nem inkorporáló jogszabályban gondoskodik ugyanezen reklámszabályokról.

Megfigyelhetünk ugyanakkor tartalmi szinten is néhány érdekes és sajátos megoldást. Ilyenek például az olasz reklámkorlátok, amelyek a napi reklámmaximumot nem percekben, hanem műsoridő-százalékban határozzák meg.

Mint már említettük, az olasz médiajog a reklám szabályait több jogszabályban tartalmazza, ezek egy kivételével¹⁷³ törvények.

A reklámok tartalma

A reklámok és teleshopping tartalmának az alábbi törvényi kritériumokat kell teljesíteniük:

- valós és hiteles;
- tiszteletben tartja az emberi méltóságot;
- nem valósít meg faji, nemi és nemzetiségi diszkriminációt;
- nem reklámoz vallási vagy világnézeti meggyőződést;
- nem reklámoz az egészségre, biztonságra, környezetre veszélyes termékeket;
- nem veszélyezteti a kiskorúak erkölcsi vagy testi fejlődését;
- felismerhető és a többi műsortól egyértelműen észlelhető képi és hanghatással elkülöníthetőek;¹⁷⁴

Tilos továbbá a csak receptre kapható gyógyszerek vagy gyógyító eljárások reklámozása.

A szponzorált műsorszámok pedig:

- tiszteletben tartják a tartalomszolgáltató szerkesztői felelősségét és autonómiáját;
- felismerhetők legyenek;
- nem ösztönözhetnek a szponzor termékeinek vagy szolgáltatásainak megvásárlására vagy igénybevételére.¹⁷⁵

A reklámok elhelyezése

A 89/552/CE irányelv rendelkezéseinek megfelelően Olaszországban a gyermekeknek szánt animációs filmeket és a vallási műsorokat tilos megszakítani reklámmal,¹⁷⁶ a színházi, mozi-irodalmi vagy zenei előadások esetén pedig csupán ezen előadások szüneteiben sugározható reklám. A negyvenöt percnél hosszabb műsorok részenként/felvonásonként még egyszer megszakíthatók reklámmal, ha a mű hossza részenként vagy felvonásonként 20 perccel meghaladja a két vagy több 45 perces részt vagy felvonást¹⁷⁷

¹⁷³ A reklámok hangerejéről az AGCOM döntött.

¹⁷⁴ Legge 3 maggio 2004, n.112. 4. szakasz c) bek., ld. még Legge 6 agosto, n. 223. 8. cikk . 1. bek.

¹⁷⁵ U. ott 4. szakasz d) bek.

¹⁷⁶ U. ott

¹⁷⁷ Legge 6 agosto 1990, n. 223. 8. cikk . 3. bek.

Továbbá az audiovizuális művek, ideértve az egész estés mozifilmeket és a saját gyártású tévéfilmet (kivéve a sorozatok, teleregények, ismétlések és dokumentumfilmek), melyek a 45 percet meghaladják, csak 45 percenként lehet megszakítani. Még egy megszakítás engedélyezett, ha az említett művek időtartama legalább 20 perccel meghaladja az egyszer vagy többször 45 percet, ám a megszakítások között így is el kell telnie legalább 20 percnak.¹⁷⁸

Nem szakítható meg reklámmal, közvetlen ajánlattal:

- a vallásos műsor
- a 30 percnél rövidebb
 - hírműsor és az aktuális eseményekről beszámoló műsor
 - dokumentumfilm
 - egyházi szertartás közvetítése
 - gyerekműsor.¹⁷⁹

A helyi reklámokat csak a helyi műsorszolgáltatók sugározhatják (így akadályozza meg a törvény azt, hogy a helyi hirdető a helyiek helyett az országos műsorszolgáltatókhoz vigyék a pénzüket) – az országos műsorszolgáltatók és a közszolgálati műsorszolgáltatók pedig a francia szabályozáshoz hasonlóan minden vételkörzetben ugyanazt a reklámot kötelesek sugározni egyidejűleg. Az olasz szabályozás azonban a franciával ellentétben, különböző vételkörzetekben különböző reklámok sugárzására egy esetben kivételt enged: Összekapcsolt műsorszolgáltatás esetén, időszakosan megszakítva az összekapcsolást, az engedélyben szereplő vételkörzetekben a műsorszolgáltatók különböző reklámokat is sugározhatnak.¹⁸⁰

A reklámidő-korlátok

A sugárzott reklámok aránya nem haladhatja meg

- közszolgálati műsorszolgáltató esetén a *heti* műsoridő 4%-át, óránként 12%-ot,
- országos televíziós magánműsorszolgáltatók esetén a napi műsoridő 15%-át illetve óránként 18%-ot,
- helyi televíziós magánműsorszolgáltatók esetében a napi műsoridő 15%-át, illetve óránként 25%-ot,¹⁸¹
- országos rádiós műsorszolgáltatók esetén az óránkénti műsoridő 18%-át,
- helyi rádiós műsorszolgáltatás esetén a óránkénti műsoridő 25%-át,¹⁸²
- az országos vagy helyi közösségi jellegű műsorszolgáltatás esetén az óránkénti műsoridő 5 %-át.¹⁸³
- (Tekintve, hogy nem a „bárhogyan mért” egy óráról van szó, a jogszabály szerint mind a közszolgálati, mind az országos televíziós magánműsorszolgáltató esetén alkalmanként 2% átvihető az előző vagy következő órából.)¹⁸⁴
- az olasz médiatörvény szintén ismeri a közvetlen ajánlattal megemelt reklámidőt: 1992-től ugyanis a közvetlen ajánlattal együtt a napi reklámidő aránya
- az országos televíziós magánműsorszolgáltató esetében a 15% helyett a 20%-ot,
- a helyi esetében pedig 25% helyett a 40%-ot is elérheti,

¹⁷⁸ Legge 30 aprile 1998. 3. cikk 3-4. bek.

¹⁷⁹ U. ott 3. cikk 5. bek.

¹⁸⁰ Legge 6 agosto, n. 223. 8. cikk 10. bek

¹⁸¹ Ez a 25%-os érték 2004 májusáig 20% volt; módosította a Legge maggio 3 2004, n. 112

¹⁸² Ld. előző lábjegyzet

¹⁸³ Legge 6 agosto, n. 223. 8. cikk . 6-9. bek.

¹⁸⁴ U. ott, Ld. még Decreto Legge. 19 ottobre 1992, n. 408. 2. cikk

- feltéve, hogy a közvetlen ajánlat ideje egyik esetben sem haladja meg a napi 1 óra 12 percet.¹⁸⁵

A reklámhangerő-korlátok

A 2006-2007-es évben számos európai hatóság fogadott el valamilyen, a reklámok hangerejére vonatkozó korlátot, hiszen nem ritka, hogy a reklámok hangereje jóval erősebb, mint a műsorfolyamé, amelybe beágyazták őket. Olaszországban az AGCOM Termékek és Szolgáltatások Tanácsának döntése szerint a 7 órától 24 óráig terjedő műsorsávban a reklámok hangerejének meg kell egyeznie más műsorok hangerejével.¹⁸⁶

Támogatott műsorszám

Az európai megfogalmazást szintén átvevő olasz szponzoráció-definíció szó szerint egyezik például a franciával: minden olyan, a televíziós vagy rádiós tevékenységben illetve audiovizuális művek gyártásában nem érdekelt állami vagy magánvállalkozás által nyújtott, műsorok finanszírozására szóló támogatás, melynek célja, hogy nevét, védjegyét, képi megjelenését, tevékenységét vagy termékeit promotálja.¹⁸⁷

A támogatott műsorszámoknak az alábbi – a franciához szintén nagyon hasonló – követelményeknek kell megfelelniük:

- egy támogatott műsorszám tartalmát és műsorszerkezetbeli elhelyezését semmi esetben sem befolyásolhatja a szponzor a szerkesztői felelősséget kizáró mértékben;
- a támogatott műsorszám-jellegnek tisztán felismerhetőnek kell lennie, feltüntetve a támogató nevét vagy logóját a műsor elején és végén;
- nem ösztönözhetnek a támogató vagy harmadik személy termékeinek vagy szolgáltatásainak megvásárlására vagy igénybevételére, különösen a termékek vagy szolgáltatások különleges jellemzőire való utalással.¹⁸⁸

A műsorokat nem támogathatja olyan természetes vagy jogi személy, amelynek tevékenysége elsősorban cigaretta vagy más dohánytermékek, alkoholtartalmú italok, csak vényre kapható gyógyszerek előállításából vagy terjesztéséből illetve csak vényre igénybe vehető gyógyító eljárások alkalmazásából áll.¹⁸⁹

A műsor a teljes hosszának legfeljebb 2%-ában tartalmazhat reklámüzenetet (természetesen a már említett napi reklámkorlátok keretei között).

Az Állam és a közjogi személyek hirdetései, társadalmi hasznú hirdetések

Az állami közigazgatás szervei, a területi szervek és egyéb közjogi intézmények az Európai Unió tagállamainak helyi televíziós műsorszolgáltatói, illetve országos és helyi rádiós műsorszolgáltatói felé hirdetéseket címezhetnek.¹⁹⁰

A miniszterelnök továbbá meghatározhatja az államigazgatási szervek társadalmi hasznosságú vagy célú hirdetéseit, melyeket a közszolgálati műsorszolgáltatók kötelesek sugározni.

Ezekre a hirdetésekre a már említett korlátokon felül az minden műsoróra 2%-a és a heti műsoridő 1%-a fordítható.

¹⁸⁵ Legge 6 agosto, n. 223, 8. cikk . 9-bis és 9-ter bekezdése

¹⁸⁶ Delibera n. 157/06/CSP Misure urgenti per l'osservanza delle disposizioni in materia di livello sonoro dei messaggi pubblicitari e delle televendite „A” függelék

¹⁸⁷ U. ott 8. cikk 12. bek

¹⁸⁸ U. ott 8. cikk 13. bek

¹⁸⁹ U. ott 8. cikk 14. bek

¹⁹⁰ U. ott 9. cikk 1. bek.

XI. Médiatulajdonlás, versenyjog

Tekintve, hogy az olasz médiapiac erősen koncentrált, nagy nemzetközi szereplők által meghatározott piac, fontos a médiatulajdonlás átláthatóságának, ellenőrzésének biztosítása, tulajdonlási korlátok felállítása és a domináns piaci helyzet ellen hatékonyan védő intézkedések meghatározása.

A kérdést kettébonthatjuk: egyrészt a tulajdonosok által a médiavállalkozások felett gyakorolt kontrollra a vállalkozás tőkéjének vagy szavazati jogainak hányadán keresztül (médiatulajdonlás); másrészt a vállalkozás piacon szerzett domináns helyzetére a bevételek, a jogosultságok száma vagy a közönségrészesedés tükrében (médiakoncentrációk).

Olaszországban a médiatulajdonlásra és a médiával kapcsolatos versenyjogi kérdésekre vonatkozó alapvető szabályokat eredetileg az AGCOM felállításáról szóló 249/97. sz. törvényben találhattuk;¹⁹¹ ezeket a Gasparri-törvény illetve a Rádiós és televíziós műsorszolgáltatás egységes szövegéről szóló, 2005. július 31-ei törvényerejű rendelet újrafogalmazta.

Tekintve, hogy az olasz médiapiac konvergált piac, fontos, hogy a médiakoncentrációk tekintetében milyen vállalkozások magatartását értékeljük.

A törvény olyan vállalkozások tevékenységét vonja ide, melyek a televíziós és rádiós műsorszolgáltatási szektorban működnek, beleértve a bármilyen multimédiás eszközzel kivitelezett legfejlettebb formájú multimédiás kiadást, az elektronikus eszközöket és a kapcsolódó forrásfinanszírozást is.

Médiatulajdonlás

Az átláthatóság biztosítása

Tekintve, hogy az olasz médiaszabályok fukarul bánnak a konkrét százaléklimitekkal – különösen a médiavállalkozások tulajdonosi szerkezetének szabályozásakor -, és bizonyos esetekben az AGCOM diszkrecionális joga eldönteni, hogy az adott tulajdonosi szerkezet alkalmas-e domináns befolyásolásra vagy sem, a televíziós és rádiós szektor szereplőinek kötelessége bejelenteni minden előkészületben lévő megegyezést vagy koncentrációt, de ha ez elmarad, az AGCOM hivatalból is felléphet.¹⁹² (A törvény nem állapít meg semmilyen korlátot a bejelentés tekintetben: sem bevétel, sem a tulajdonszerzés mértéke, sem az érintett közönség tekintetében.) Tekintve, hogy az olasz piac konvergált piac, és a műsorszolgáltató vállalkozások telekommunikációs tevékenységet is biztosíthatnak, az országos földfelszíni műsorszolgáltatók kötelesek elkülöníteni mind a cég szervezetét, mind a könyvelését a műsorszolgáltatási/szórásai és egyéb telekommunikációs tevékenységek tekintetében.¹⁹³

A francia médiarendszerhez hasonlóan továbbá az olasz médiumok is kötelesek bizonyos adataikat bejelenteni még a műsorszolgáltatási tevékenység megkezdése előtt. Ezek a következők:

- a szerkesztői felelősséggel rendelkező, kibocsátó természetes vagy jogi személy neve, lakcíme (székhelye);

¹⁹¹ Legge 31 luglio 1997 n. 249. 2.cikk

¹⁹² Decreto legislativo 31 luglio 2005, n.177 43. cikk 2. bekezdés

¹⁹³ Delibera n. 78 del 1 dicembre 1998 (Regolamento per il rilascio delle concessioni per la radiodiffusione televisiva privata su frequenze terrestri) 6. cikk 5. bek.

- a műsorszerkezettel kapcsolatos szerkesztői döntésekért felelős tisztségviselők és újságírók neve;
- a folytatni kívánt műsorszolgáltatási tevékenység és a használni kívánt technikai eszközök leírása;
- nyilatkozat arról, hogy a műsorszolgáltató a Határokon Átnyúló Televíziózásról szóló irányelv szerint Olaszországban letelepedettnek minősül, és az Olasz jog hatálya alá tartozik.¹⁹⁴

Médiatulajdonlási szabályok az AGCOM jogkörére tekintettel

Az olasz médiaszabályozás a médiatulajdonlás kérdésében nem olyan konkrét, mint Franciaország vagy más európai országok (köztük Magyarország) médiaszabályozása: nem állítja fel az egy személy által szerezhető részesedés konkrét százalékarányait, hanem egzakt ismérveket határoz meg annak mérésére, hogy vajon egy személy /személyek tulajdoni részesedése alkalmas-e a vállalkozás befolyásolására. Ezen ismérveket pedig az AGCOM alkalmazza saját eljárásában.

Az AGCOM akkor állapítja meg domináns befolyás fennállását, ha az alábbi helyzetek közül valamelyik megvalósul:

- olyan személy létezése, aki egyedül vagy más szervezetekkel közös koncentrációban lehetőséggel bír a közgyűlésen a szavazatok többségének gyakorlására vagy a tisztségviselők többségének kinevezésére vagy felmentésére;
- olyan pénzügyi, szervezeti vagy gazdasági viszonyok létezése – akár vállalkozáson belül, akár vállalkozások között –, melyek alkalmasak a következő hatások kiváltására:

- a nyereség és a veszteség átutalására
- a vállalat magatartásának összehangolására más vállalatokkal
- a tulajdoni részesedésből származó főbb hatáskörök átruházása
- a vállalat vezetőinek és tisztségviselőinek megválasztásakor gyakorolt, tulajdoni részesedésen alapuló szavazati jog átruházása más személyekre
- közös irányításnak való alávetés, amely származhat a vállalkozás szerveinek összetételéből vagy egyéb jelentős tényezőből.¹⁹⁵

A domináns helyzet vizsgálatakor figyelembe kell venni a felvásárolt vagy közös tulajdonban lévő tulajdonrészeket keresztül, a közvetlenül ellenőrzött vállalkozásokon, a megbízott vállalkozásokon vagy harmadik személyeken keresztül gyakorolt befolyást is.¹⁹⁶

Médiakoncentrációk

Az olasz médiaszabályozás az egy kézben összpontosuló engedélyek száma mellett a piaci bevételből részesedést tekinti a piaci koncentráció másik mércéjének.

Médiakoncentrációk az egy kézben összpontosuló engedélyek száma tükrében

Maga a 249/97-es törvény kimondja, hogy a nemzeti frekvenciaterv alapján egy alany vagy más engedélyeseket is kontrolláló alanyok leányvállalatai vagy általuk befolyásolt más alanyok nem kaphatnak olyan koncessziókat vagy engedélyeket, melyek lehetővé teszik számukra, hogy az országos analóg vagy digitális televíziós vagy rádiós földfelszíni műsorok

¹⁹⁴ U. ott 6. cikk 7. bek.

¹⁹⁵ Decreto legislativo 31 luglio 2005, n.177 43. cikk 15. bek.

¹⁹⁶ U. ott 13. bek.

20%-ánál többel rendelkezzenek.¹⁹⁷ (Tekintettel arra, hogy a digitális lefedettség még nem 100%-os, a digitális műsorokból csak azok számíthatók be, amelyek a lakosság legalább 50%-a számára elérhetők; nem számítandók továbbá bele a 20%-ba azok a digitális műsorok, melyek az analóg módon terjesztett műsorok egyidejű digitális továbbításai.¹⁹⁸)

Ennél konkrétabb mutatókkal, vagyis az egy kézben összpontosuló engedélyek számszerinti meghatározásával a földfelszíni televíziós műsorszolgáltatási koncessziók kiadásáról szóló szabályozásban találkozhatunk, mely szerint ugyanakkor a személynek nem lehet helyi és országos koncessziója,¹⁹⁹ illetve ugyanaz a személy ugyanabban a vételkörzetben csak egy koncesszióval rendelkezhet.²⁰⁰

Ugyanaz az alany több mint egy helyi vételkörzetben is rendelkezhet engedéllyel, két korlát között:

- közönségrészesedése nem haladhatja meg a 15 millió lakost;
- északon maximum 3 régióban, az ország középső részén és délen legfeljebb 5 régióban sugározhat.²⁰¹

Médiakoncentrációk a piaci részesedés tükrében - keresztkoncentrációk

A 249/97-es törvény és a 177/2005-es törvényerejű rendelet a közönségrészesedést irrelevánsnak tartja és pusztán a médiapiaci bevételeiből szerzett részesedés alapján méri le egy-egy vállalkozás domináns helyzetét. A 249/97-es szabály külön szabályozta a földfelszíni műsorszolgáltatók részesedésének mértékét, külön a kábeles és műholdas műsorterjesztését, és külön a reklámügynökségeket. A 177/2005-ös törvényerejű rendelet azonban az integrált kommunikációs rendszer és az elektronikus kommunikációs piac fogalmainak felhasználásával jóval egyszerűbb, átláthatóbb és a kereszt-koncentrációk kérdését is rendező szabályozást alkotott.

(Integrált kommunikációs rendszer alatt értjük az elektronikus kommunikációs piacot, valamint a lapkiadást és a hirdetési piacot is; az elektronikus kommunikációs piac pedig a telekommunikációt és az audiovizuális szolgáltatásokat jelenti.²⁰² Ezen piacok alanyai pedig a koncessziós/engedélyes műsorszolgáltatók, műsorterjesztők, a televíziós és rádiós műsorkészítők és műsorértékesítők, a napilapok, folyóiratok, magazinok kiadóvállalatai, a hazai hírügynökségek, az adatátviteli vagy telekommunikációs szolgáltatásokat nyújtó vállalatok, ide értve az elektronikus és digitális kiadókat²⁰³).

- Az integrált kommunikációs rendszer alanyainak bevételei sem közvetlenül, sem ellenőrzött vagy társult vállalkozásokon keresztül nem haladhatják meg az integrált kommunikációs rendszer összbevételének 20%-át.²⁰⁴ (tehát ha valakinek egy jól menő hirdetési ügynöksége, egy országos tévécsatornája és egy telekommunikációs vállalata van, bizonyos bevétel után valamelyiktől szabadulnia kell, vagy a bevételeit kell lejjebb szállítania).
- Akár közvetlenül, akár ellenőrzött vagy társult vállalkozáson keresztül, az elektronikus kommunikációs szektor összbevételének 40 %-át elérő bevétellel rendelkező vállalkozások integrált kommunikációs rendszerbeli bevételei nem haladhatják meg a

¹⁹⁷ U. ott 43.cikk 7. bek.

¹⁹⁸ U. ott 43. cikk 8. bek.

¹⁹⁹ Delibera n. 78 del 1 dicembre 1998 7. cikk 6. bek

²⁰⁰ U. ott 8. cikk 6. bek.

²⁰¹ U. ott 9. cikk 5. bek.

²⁰² Decreto legislativo 1 agosto 2003, n. 259. (Codice delle comunicazioni elettroniche) 1. cikk 1. bek. gg) pont

²⁰³ legge 31 luglio 1997, n. 249. 1. bek. 6. szakasz a) pont 5) alpont; a hozzá fűzött magyarázatot ld. Jelen tanulmány V. fejezetében

²⁰⁴ Decreto legislativo 31 luglio 2005, n.177 43. cikk 9. bek.

rendszer összbevételének 10%-át²⁰⁵ (vagyis például akinek már van egy jól jövedelmező telekommunikációs vállalata, az nem kezdhet országos lapkiadásba vagy nem szerezhet túl sok műsorszolgáltatási jogosultságot, vagy azokból nem profitálhat túl nagyot).

E meghatározás hátránya, hogy az egy kézben összpontosuló piaci erőket pusztán profit alapján határozza meg; ügyes könyvviteli fogásokkal és rengeteg nonprofit vállalkozással azonban lehet úgy véleménykoncentrációt teremteni, hogy közben ne jöjjön létre bevételkoncentráció.

Ezt a hiányt pótolja megnyugtatóan az a rendelkezés, miszerint a több mint egy hálózaton keresztül országos műsorszolgáltatást végző alanyok 2010. december 31-éig nem szerezhetnek már működő napilap-kiadóban részesedést, és nem vehetnek részt napilap-kiadó alaptásában. Ez a rendelkezés az általuk ellenőrzött vagy társult vállalkozásokra is vonatkozik.²⁰⁶

²⁰⁵ U. ott 11. bek.

²⁰⁶ U. ott 12. bek.

XI. Összegzés

Bár az Olasz jogrendszer számos egyedi, ingyenes megoldást tartalmaz, mégis maradéktalanul összhangban áll az Európai Unió médiaszabályozásával.

Fejlesztésében felfedezhetünk a magyar médiaszabályozás történetével közös tényezőket: az átmeneti ex-lex állapotot és a jogalkotást pótló alkotmánybírói gyakorlatot.

A médiaszabályozás alkotmányos kereteinek meghatározásában a magyar törvény nem szenved deficitet az olaszhoz képest. Mind az alkotmányban deklarált szólásszabadság, mind az sajtótörvény és médiatörvény szólásszabadságot árnyaló alapelvei megfelelnek annak a nivónak, amellyel az olasz törvényekben találkozunk.

A műsorszolgáltatási rendszer alapjainak megvetése, a műsorszórók típusainak kialakításában nincs szűgyenkezni valónk. A hazai tipizálás egyértelmű, átlátható és következetes. Éppúgy helyet ad a közszolgálati karakternek, a helyi kifejezés lehetőségeinek, a nonprofit-törekvéseknek és az üzletszerű műsorszolgáltatásnak, mint az olasz kategóriák. Elgondolkodtató azonban az olasz társadalmi hasznosságú mon tematikus helyi műsorszolgáltatók esete, amelyeknél a mon tematikus jelleg fogalmi elem, és amelyeket az állam nemcsak direkt támogatásokkal segít, de előnyben részesíteti őket az állami hirdetések elosztásakor, illetve a hírügynökségek, közművek tekintetében is jogot élveznek bizonyos visszatérítésre vagy díjszökkenésre.

Idő kérdése, hogy a már meglévő műsorszolgáltatási fajtákat milyen tágabb közegbe helyezzük. A konvergált olasz szabályozás a kommunikáció egységes fogalmán belül különböztet meg elektronikus kommunikációt és audiovizuális kommunikációt. A magyar piac konvergenciáját a szabályozás konvergálásának kell követnie, és elkerülhetetlen lesz a szabályozás hatályának kiterjesztése az újfajta tartalomszolgáltatásokra. Lehet, hogy az olasz egységes piac fogalma és az AGCOM univerzális jogköre túl radikális, mi több, kivitelezhetetlen lenne magyar viszonyok között, mégis egy ilyen egyszerű változtatás éveket takaríthatna meg a szabályozónak. Mindenesetre ha a kiadói piac nem is, az elektronikus termékek piaca egységes de legalábbis összehangolt szabályozást igényel az elektronikus médiumokkal.

A szabályozó hatóság nem csupán új, konvergens hatásköreivel lehet irányadó a magyar szabályozás számára, de olyan általános vonásaival is, melyek a konvergenciára tekintet nélkül átültethetők lennének. Az AGCOM tagjainak megosztása (négy-négy tag két különböző bizottságban, melyek a Tanács munkája során találkoznak) például jóval kevesebb lehetőséget nyújt az átpolitizáltságra és elsősorban a szakmaiságra helyezi a hangsúlyt.

Elgondolkodtatóak továbbá AGCOM szabályozói hatáskörei. A világszerte megfigyelhető deregulációs tendenciák Magyarországot sem kerülhetik el. Az ORTT mint szabályozóhatóság szabályozási jogkörének karakteresebb megrajzolásához méríthetünk Olaszország joganyagából; szintén tanulságosak a konzultáció lehetőségei és a szabályozóhatóság kapcsolata más állami szervekkel és civil szervezetekkel. A kommunikációval foglalkozó hivatalos és félhivatalos szervek hálózatára érdekes és tanulságos példa a Kommunikációs Minisztérium mellett működő Állandó Kommunikációs Fórum.

Olaszország közszolgálati műsorszolgáltatóiban legszembetűnőbb azok nagy száma és tematikus jellege. A Magyarországon országos földfelszíni sugárzás útján egyetlen általános tévécsatornát üzemeltető Magyar Televízió számára ez például mindenképpen megfontolandó.

Olaszországban továbbá már lefutott a RAI privatizációja. Ez utóbbi nálunk nincs napirenden, a közszolgáltatásig válságából való kilábaláshoz ugyanakkor minden megoldás tapasztalatát értékelni kell.

Bár a reklámok és a szponzoráció szabályozása Olaszországban tökéletesen harmonizált az uniós szabályokkal, akadnak lehetőségek az egyéniesítésre. Ilyen lehetőség például a reklámidő-korlátok meghatározása, melynek árnyaltsága Olaszországban tiszteletre méltó (közszolgálati műsorszolgáltató esetén például még a heti reklámidő-arányt is meghatározza).

A médiatulajdonlás, versenyjog terén a magyar médiatörvény meglehetősen szűkszavúan szól az ORTT és a Versenyhivatal kapcsolatáról. Az olasz modell hasznos lehet a hatáskörök, feladatok és az együttműködés egyértelműbbé tételéhez. A konkrét médiatulajdonlási és médiakoncentrációs szabályok tanulmányozása is hasznos lehet.

Természetesen az olasz médiaszabályozás fent említett eltéréseit az olasz médiapiac, médiarendszer sajátosságai és hagyományai indokolják. Maradéktalan és kritikátlan átvételük nem lenne működőképes sem a hazai médiapiac nagysága, sem annak hagyományai, sem szerkezete, sem gazdasági-technikai fejlettsége miatt. Magyarország földrajzi adottságai, etnikai összetétele, médiaértése, kulturális-társadalmi öröksége is nagyban eltér Olaszországtól. A gazdasági-technikai fejlődés ugyanakkor elkerülhetlenné teszi, hogy ha most nem is, de idővel elgondolkodjunk egyes olasz jogintézmények működésén, alkalmazásuk tapasztalatain és azon, hogy miként lennének átültethetőek hazai környezetbe.

A médiát szabályozó hatályos olasz jogforrások

Törvények

1941. április 22-i 633. törvény

A szerzői jog és annak gyakorlásával kapcsolatos más jogok védelme

1975. április 14-ei 103. sz. törvény

A rádiós és televíziós műsorszolgáltatással kapcsolatos új szabályok

1990. augusztus 6-i 223. sz. törvény

A köz-és magánműsorszolgáltatási rendszer szabályozásáról

1996. december 23-i 650. sz. törvény

A rádiós-televíziós és telekommunikációs tevékenység, intervenciók a RAI S. p. a. újrászervezésére, a kiadói és színházi szektorban, a helyi televíziós és rádiós műsorszórás és a kódolt televíziós műsorszolgáltatás kérdésében sürgető rendelkezéseket tartalmazó 1996. október 23-ai 545-ös törvény-rendelet törvénybe iktatása

1996. október 23-ai 545. sz. törvény rendelet

Sürgős rendelkezések a rádiós-televíziós és telekommunikációs tevékenység gyakorlására

1997. július 31-i 249. sz. törvény

A Hatóság a Kommunikáció Védelméért felállítása és a telekommunikációs és rádiós-televíziós rendszerekkel kapcsolatos szabályok

1998. április 30-ai 122. sz. törvény

Az 1997. július 31-i 249. sz. törvényben meghatározott, az AGCOM-ra vonatkozó határidők differimentoja valamint a televíziós műsorszerkesztésre és reklámmegszakításokra vonatkozó szabályok

1998. július 11-i 224. törvény

A parlamenti munka rádiós közvetítése

1999. január 30-i 15. sz. rendelet-törvény

Sürgős rendelkezések a televíziós műsorszórás kiegyensúlyozott fejlesztéséről és a rádiós-televíziós szektoron belüli domináns helyzetek létrehozásának vagy fenntartásának megakadályozásáról

1999. március 8-i kommunikációs miniszteri rendelet

Az országos földfelszíni műsorszolgáltatási koncessziók kibocsátásának szabályai

1999. március 29-i 78. sz. törvény

A televíziós műsorsugárzás kiegyensúlyozott fejlesztéséről és a rádiós-televíziós szektoron belüli domináns helyzetek létrehozásának vagy fenntartásának megakadályozásáról szóló 1999. január 30-i 15. sz. rendelet-törvény módosítása és törvénybe iktatása

2000. január 5-i 14. törvény

A helyi rádiós-televíziós tevékenység gyakorlása és a helyi földfelszíni magánműsorszórási engedélyek kiadása tárgyában hozott sürgető rendelkezések 1999. november 18-ai 433. sz. rendelet-törvény törvénybe iktatása

2000. február 22-i 28. sz. törvény

Rendelkezések az információs eszközökhöz való hozzáférés paritásáról a választási és népszavazási kampányok ideje alatt és a politikai kommunikációról

2000. augusztus 18-ai 248-as törvény

A szerzői jog védelmének új szabályai

2001. január 23-ai 5. törvény

Sürgős rendelkezések az analóg és digitális televíziós műsorszórást tárgyában rögzített határidők kitolásáról és a rádiós-televíziós berendezések telepítéséről

2003. augusztus 1-jei 259. sz. rendelet-törvény

Elektronikus kommunikációs kódex

2003. november 6-ai 313. sz. törvény

Rendelkezések a pluralizmus elvének érvényesítéséről a helyi rádiós és televíziós műsorszolgáltatók műsorszerkesztésében

2003. december 24-ei 352. rendelet-törvény

Sürgős rendelkezések az 1997. július 1-jei 249. sz. törvény átmeneti rendszerének lejárta

2004. május 3-ai 112. sz. törvény

A televíziós-rádiós rendszer felépítéséről és a RAI-Radiotelevisione Italiana S. p. a. működésének alapelvei valamint a Kormány felhatalmazása az egységes rádiós-televíziós szöveg kidolgozására

2005. július 31-ei 177. sz. törvény-erejű rendelet

A rádiózás és televíziózás szabályainak egységes szövege

Rendeletek

A Köztársasági elnök 1992. március 27-i 255. sz. rendelete

Szabályozás a köz- és magánműsorszolgáltatási rendszer szabályozásáról szóló 1990. augusztus 6-ai 223. sz. törvény alkalmazásáról

1995. december 23-ai 545. sz. törvény-rendelet

Sürgős rendelkezések a helyi vételkörzetben engedélyezett televíziós és rádiós műsorszórási tevékenység biztosítására illetve a kódolt televíziós műsorszolgáltatás szabályozására

1997. július 25-i 307. sz. kommunikációs miniszteri rendelet

A digitális, kódolatlan vagy kódolt, műholdas vagy vezetékes, televíziós, rádiós és adatjelek vételéhez szükséges, 2set top box"-nak nevezett tunerek és dekóderek technikai jellemzőiről szóló szabályozás

1998. december 16-i kommunikációs miniszteri rendelet
A műsorszórásért fizetett előfizetési díjak mértékének meghatározása
1999. május 17-i 191. sz. kommunikációs miniszteri rendelet
A 95/47/CE irányelv alkalmazása a televíziós jelkibocsátásra

2001. július 11-ei 338. sz. miniszterelnöki rendelet
A kiadók és szerkesztők olasz társaságának (SIAE) azonosítójelére vonatkozó rendelkezések végrehajtásának szabályozása

Az AGCOM fontosabb határozatai²⁰⁷

62/07/CONS sz. határozat
A feltételes hozzáférési rendszerek felügyeletéről a műholdas műsorszolgáltatásban

23/07/CSP sz. határozat
Az alapvető emberi jogok tiszteletben tartásáról és a pornográf jeleneteket tartalmazó sugárzások tilalmáról

661/06/CONS sz. határozat
A kiskorúak felügyeletéről szóló rendelkezések a DVB-H-n keresztül

264/06/CONS sz. határozat
A rádiós és televíziós társaságok tulajdonváltásának engedélyezése esetében, a domináns piaci helyzet esetében, és az integrált kommunikációs piacon bonyolított koncentrációk és felvásárlások esetében alkalmazandó eljárási szabályokról

65/06/CSP sz. határozat
Irányelv az alapvető emberi jogok és az emberi méltóság tiszteletben tartásáról, valamint a kiskorúak helyes testi, szellemi, erkölcsi fejlődéséről a szórakoztató műsorokban

157/06/CSP sz. határozat
Sürgős intézkedések a reklámok és a teleshopping hangerejének ellenőrzése tárgyában

149/05/CONS sz. határozat
A digitális földfelszíni műsorszórás kezdeti szakaszának szabályairól szóló szabályozás

253/04/CONS sz. Határozat
A különleges értékű tartalmak szolgáltatóihoz való hozzáférés szabályai a digitális földfelszíni televíziós hálózatokon

117/04/CONS sz. Határozat
Megegyezés a televíziós szektor gazdasági forrásainak elosztása tárgyában

116/04/CONS sz. Határozat
A televíziós szektorban fennálló domináns helyzetek

43/04/CSP sz. Határozat

²⁰⁷ A CONS rövidítés a rendelet kibocsátóját jelöli: a Tanácsot, a CSP a Szolgáltatások és Termékek Bizottságát.

A 2000. február 22-i 28. sz. törvény Helyi Televíziós és Rádiós Műsorszolgáltatók Önszabályozó Kódexéről szóló 11 quater cikkének végrehajtásáról

01/04/CONS sz. Határozat

A 2003. december 24-i 352. sz. rendelet-törvény rendelkezéseinek végrehajtását célzó intézkedésekről

538/01/CSP sz. Határozat

Szabályozás a televíziós-rádiós reklámok és közvetlen ajánlatok tárgyában

401/01/CONS sz. Határozat

A pluralizmus védelme alkalmazásának vizsgálata a fizetős televíziózás specifikus piacán a 846/00/CONS sz. határozat 2. cikke alapján

435/01/CONS sz. határozat

A digitális földfelszíni műsorszolgáltatásra vonatkozó szabályozás elfogadásáról

346/01/CONS sz. határozat

Az 1997. július 31-i 249. sz. törvény 3. cikk 6, 7, 9, 11. bekezdései végrehajtásának határidőiről és feltételeiről

289/01/CONS sz. határozat

A vezetékes műsorterjesztési engedélyek kiadásáról szóló 127/00/CONS sz. határozat módosítása és kiegészítése a 66/2001. törvénynek megfelelően

216/00/CONS sz. határozat

A dekóderek technikai szabványainak és a feltételes hozzáférésű televíziós műsorok vételének normáiról

127/00/CONS sz. határozat

A televíziós műsorok műholdas terjesztéséről szóló szabályozás elfogadásáról

26/99/ sz. határozat

A telekommunikációs szektorban megvalósított és fenntartott domináns pozícióról szóló szabályozás elfogadásáról

99/9 sz. határozat

Az európai művek terjesztésének és előállításának előmozdításáról szóló szabályozás elfogadásáról

8/99 sz. határozat

A televíziós csatornákon ingyenesen hozzáférhető különleges társadalmi fontosságú események jegyzéke

78/98 sz. határozat

A földfelszíni kereskedelmi műsorszolgáltatási koncessziók kibocsátásáról szóló szabályozás elfogadásáról

68/98. sz. határozat

A nemzeti televíziós műsorszolgáltatási frekvenciakijelölési terv